

Előfizetési árak:
 Hónapra . . . 6 ft — kr.
 Félévre . . . 30 — „
 Egy évre . . . 50 — „
 Egy hónapra . . . 50 — „
 Egy napra . . . 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádosy-féle ház)
 Hová az előfizetések és a lap
 eljuttatására vonatkozó felszo-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12. sz.
 Hová a lap azellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.
 Előfizetések elfogadtnak még
 valamennyi könyvkereske-
 désben.

Egyes számok kaphatók:

Wetinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedésükben.

Kormánypartii erőlködések.

Tudhattuk azt már régen, meg is mondtuk előre, hogy a kormány az ideai választások alkalmával az eddiginél is nagyobb erőfeszítéssel fog dolgozni. A kormány és szolgálalkü pártja, melynek semmiféle eszköz nem visszariasztó, semmi támadás nem elég mérges, semmi gyalázkodás nem elég piszkos; mely mindezekkel az ellenzék gyanúsítja, holott ő maga cselekszi azt meg a legnagyobb mértékben: ez a kormány és ez a párt már vak féltékenységében minden fegyvert megragad, nem válogat az eszközökben, nem lovagiaskodik a harcban, mint ezt a bohó, idealista ellenzék meg-megcselekedte; megy neki mindenfélének az ő véghetetlen elbizakodottságával, itt-ott orozatlan tola-kodással, de főleg tömördek sok pénzzel. Szapáry — a kormányt nagy kamatokért mindig támogató bankárok „áldozatkész-sége” folytán — 2 millió és százezer forintra indul neki a választásoknak. Uradalmakat lehetne rajt venni, de most lelkeket kellene vásárolni. Csak hogy nagyot téved gőgében Szapáry, hogy ezzel a pénzzel ő függetlenségi választókat vehet meg. Nem, olyan gazember az igaz függetlenségi pártban nem fog akadni, a ki pénzért eladja a voksát; a melyik megteszi, nem is volt az soha igaz függetlenségi, hanem csak martalócz, a ki multkor még a kormánypártnál lebzselt s most csak azért jött ide át, hogy többet kapjon a voksáért. Fizeti Szapáry a régi zsoldosait, a kiket Tisza már elkényesztetett, hogy pénzt kapjanak a

választásoknál. Vásárolni — el nem vásárol a függetlenségi párttól egy lelket sem. Hanem eladni — eladja vele Magyarország jövő boldogságát, anyagi előhaladását, ipari és kereskedelmi önállóságát, szóval teljes szabadságát — idegen kufároknak, a kik a kölcsönadott milliók hatalmával diktálják a „felelős (?) magyar (?) minisztérium”-ra a hozandó új reformokat(?), a mik csak Bécsnek jók.

Érdekes az is, mit a mi „sneidig” honvédelmi miniszterünk, az osztrák generális világgá bocsátott minapi programbeszédjében. Ez a kifogástalan katona, de nagyon is kifogásolható felelős magyar miniszter, a kinek — hogy az ő műszavával éljünk — dunsztja nincs a magyar alkotmányról, mert ő még mindig osztrák abszolutizmust ismer, mint valami elkaptott lájtinántocskát, rákiabált az ellenzékre, hogy tüstént takarodjék ki az országgyűlésből, először mert a függetlenségi pártnak nincs létjogosultsága (!), másodsor mert ő nem hajlandó tovább túrni az ellenzék kritikáját. (A la Bauer hadügyminiszter.) Aztán elmond minden piszkot, a mi egy osztrák generálisnak a májában és veséjében csak összegyülemlött, az ősi magyar alkotmányt (aminek létezéséről persze Fejérváry egy kukkot sem tud) védő függetlenségi pártról, melyet izgatással vádol és csócseléknek nevez („turbulens elemek”).

Nos mit szól mindezekhez a nemzet, az ősi jogait féltékenyen őrző, függetlenségét visszaállítani kívánó nemzet? Mit szól ezekhez maga a kormányt támogató párt?

Hát eltűri az ilyent a nemzet? Hát eltűri az ilyent a „szabad elvű” párt? Ha a nemzet ezt eltűri, megérdemli, hogy egy osztrák generális még jobban megnyergelje. Hogy a kormány pártja ezt elnézi, azon meg sem utközünk: szolgálalké még örül az ilyen terrorizmusnak, mely a közvélemény előtt az ellenpártok kicsinylésével alkalmas a polgárok megtévesztésére, a generális úr kardcsörtetésével pedig a megfélemlítésre.

De hát ez is csak pusztá erőlködés, éppen olyan mint Szapáry minden ideges erőfeszítése. Nem messze az idő, a mikor megkondul a mai kormányt átlengő szellem fölött a lélekharang, s majd meglátjuk, hogy mi vesztette el létjogosultságát: a függetlenségi párt-e, vagy az osztrák szoldateszka?

Választási mozgalmak.

Pécs szab. kir. város központi választmányára legközelebb kiadja a választásra vonatkozó hirdetményét, mely szerint a választás e hó 28-ára tűzött ki. Választási elnök Bánffy Simon, helyettes elnök Egrý József, jegyzők Majorossy Imre és Tróber Aladár dr. A választás helye a Hattyu-terem lesz. A kiadandó hirdetmény, melyet annak idején közölni fogunk, még a követendő rendszabályokat tartalmazza.

*

A megye központi választmányára már szétküldte a választásokra vonatkozó hirdetményét, mindegyik választókerületbe külön-külön, a kerületek választási elnökeinek és szavazat-szedő küldöttségeinek névsorával.

A szavazás 1892. január 28. délelőtt 8 órára tűzött ki. Mindenik kerületre két szavazatszedő küldöttség alakított.

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Négy éve már...

Négy éve már, hogy lenn pihensz,
 Atyám, a sirban — ott!
 Négy éve már, hogy gyermeked
 Oly árva elhagyott!
 Négy ősz hullatta hervadó
 Lombját sírodra le,
 Lehullt, lehullt a kedv s öröm
 Csillaga is vele.

Azóta lelke oly borús,
 Én oly levert vagyok,
 Pillámon könyt érezek...
 De sírni nem tudok.
 Elmondanám keservemet,
 Búmat, de nincs kinek...
 Hogy sírni, szólni nem tudok,
 Úgy nyomja szívemet!

Cél-úttalan bolyongok itt
 Az emberek között,
 Mint ismeretlen tájakon
 Honából száműzött.
 Utezőn ha járok, mint a vak,
 Embert nem ismerek;

Nem látom a fejem fölött
 Gyülemelő felleget.

Azóta hejl békókba vert
 A szívem és eszem!
 Hogy mit teszek, hibázok-e?
 Már észre sem veszem.
 Kis temető mohlepte sír,
 Fakó kereszt azon:
 Ez van mindig szemem előtt,
 Ez minden útamon.

Virág Ferencz.

Az én falum.

Képviselőt akarnánk mi kereseligitiek is választani, de higgye el, szerkesztő úr, nem tudunk jelöltet fogni sehogysem.

A régi képviselőnk feléje se néz a kerületnek, azon egyszerű okból, mert agyonvernők. Mikor megválasztottuk, eget-földet ígért, és megesküdött, hogy addig nem nyugszik, míg Kereseligitet Erdély legvirágzóbb városává nem emeli. Biztosított róla, hogy megszerzi falunknak a negyedik Dunahidat, a mit az átkos kormány a protekciós Budapestnek akart építeni. Avval is kecségetett, hogy a kereseligitiek adóját mind elengedik, a palinka árát pedig felényire leszállíttatja.

Már ezért az egy kijelentésért egyhangu-

lag megválasztottuk volna; de ő még tovább ment, s megígérte, hogy a honvédelmi miniszteriumot okvetlenül átveteti Kereseligitre, sőt azt sem tartotta lehetetlennek, hogy falunkat vasút által kapcsolja össze New-Yorkkal.

Denique megválasztottuk az ipszét, a ki ilyen szépeket tud ígérni, s bíró uram már hizott is attól a gondolattól, hogy ő ezentúl Kereseligiten nem a falu bírása, hanem a metropolisz főfőpolgármestere lesz.

Éppen nagyban vártunk, hogy mikor száll lefelé a palinka ára, mikor a bíró felesége egy staniczli cukros gesztenyét hozott a szomszéd városból.

Ez még nem volna valami különös dolog, hanem érdekessé teszi az, hogy az a staniczli ujságpapírosból volt összetakolva. A falu összes írástudói összegyűltek, hogy kibetűzzék. Abból olvastuk ki, hogy a mi drágalatos követünk szépen átesapott a mamelukgárdához.

Pedig olyan negyvennyolczas programmal választottuk meg, mint annak a rendje.

Mindjárt irtunk neki, s antúgy kereseligitiesen összeszidtuk; ő avval válaszolt, hogy most már csak azért se kapjuk meg a Dunahidat.

Elég az hozzá, a régi képviselőknak nem vásik a foga a kereseligitiek voksaiban; csak az a hiba, hogy mást se találunk rá.

Járt ugyan itt lenn valami pesti íróféle, a

A szalántai (pécsi) kerületben választási székhely Szalánta; választási elnök Sey László; szavazatszedő küldöttségi elnök Fischer Lajos, hely. elnökök Mikesch József és Farkas József, jegyzők Czupy Ede és Morócz Lajos, hely. jegyzők Olaszi Gábor és Klobucharich József.

A szt.-lőrinczi vál. kerületben választási székhely Szt.-Lőrincz; választási elnök Nádosy Kálmán, szavazatszedő küldöttségi elnök Benkő Gyula, hely. elnökök Kussos Lajos és Jeszenszky Tódor, jegyzők Jeszenszky Antal és Benyovszky Elemér, hely. jegyzők Szűts Károly és Marossy Ignác.

A siklósi vál. kerületben választási székhely Siklós; választási elnök Szivér István, szav. szedő küldöttségi elnök Kohárics József, hely. elnökök Hoffer Károly és Czirer Lajos, jegyzők Trimmer Lajos és Weich Lajos, hely. jegyzők Schwartz Aladár és Német Aladár.

A dárdai vál. kerületben választási székhely Dárda; választási elnök Jellasich Károly dr., szav. szedő küld. elnök Urszing Pal, hely. elnökök Küneth Adolf és Vinczy Gyula, jegyzők Pécsy Károly és König Soma, hely. jegyzők Jankovics Gyula és ifj. Köröm János.

A mohácsi vál. kerületben választási székhely Mohács; választási elnök Varga Alajos, szav. szedő küld. elnök Vissy Lajos, hely. elnökök Luizer Viktor és Beck András, jegyzők Réder Károly dr. és Andrits Tivadar dr., hely. jegyzők Klombauer Antal és Sepátz Elek.

A pécsváradai vál. kerületben választási székhely Pécsvárad; választási elnök Driesz Lajos, szav. szedő küld. elnök Gállos Ede, hely. elnökök Bus Lajos és Lévy Lajos, jegyzők Pritz József és Mayer Károly, hely. jegyzők Fölker József és Trempacher Ede.

A sásdi vál. kerületben választási székhely Sásd; választási elnök Sey Lajos, szav. szedő küld. elnök Nagy Jenő, hely. elnökök Gundy Miklós és Polgár József, jegyzők Kasza Sándor dr. és Krausz Győző dr., hely. jegyzők Selényi Antal és Bucsik Mihály.

Megemlíti a hirdetmény, hogy szavazattal csak azok bírnak, kik a választók összeírásában bentfoglaltatnak, s hogy szavazatuk csak azon választó kerületben érvényes, amelyben összeírattak. Figyelmezteti a választmány a választókat, hogy a mozgalmak alatt és a választás idején törvénybe ütköző és államellenes izgatásoktól, törvénytelen cselekményektől, rendellenességektől és zavarok előidézésétől tartózkodjanak; a választásnál semminemű fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad; a szavazatszedő küldöttség a törvény és nemzeti becsület védőpajza alatt állanak, s e rajtok elkövetett bármely sérelem bünyádi eljárást von maga után. A választás alatt a rendet a választási elnök tartja fenn, ki szükség esetén fegyveres erőt is vehet igénybe. A választás színhelyén

szavazattal nem bíró egyéneknek jelen lenniök nem szabad.

A választók tájékozása végett a közp. választmány közzé teszi a kiadott hirdetményben a választásra vonatkozó törvény következő szakaszait:

A választók tájékoztatása végett a központi választmány kivonatban közlésezi egyszerűsre, az 1874-ik évi XXXIII. törv. cikknek a választásra valamint a választási mozgalmak alatt s a választás idején elkövetett törvénybe ütköző cselekmények megtorlására vonatkozó szakaszait:

64. §. Minden város tanácsa és minden község előjárósága által a választás helyére két tag, továbbá minden jelölt részére annak bizalmi férfai által azon városból vagy községből egy lakos nevezendő, kik mindaddig, míg azon város, vagy község választói szavaznak a választók azonosságát ellenőrizni kötelesek.

66. §. Ha azon választók, kik képviselő jelöltet ajánlottak bizalmi férfiakat ki nem jelöltek, vagy ha a bizalmi férfiak, vagy községl küldöttek a választásra meg nem jelentek, ezeket a választási elnök helyettesíti.

67. §. A választás vezetése, a rend fenntartása, és e célból teendő minden előleges intézkedés a választási elnök feladata és kötelessége; ő rendelkezik a rend fenntartására kirendelt rendőri közegekkel, és szükség esetén a fegyveres erővel.

Szükség esetén a szavazást ideiglenesen felfüggesztheti; azt, hogy mikor kezdessék meg újra a szavazás valamely küldöttség előtt a választási elnök határozza meg, s neki áll kizárólag jogában a választást félbeszakítani, és a központi választmánynak jelentést tenni.

68. §. A választóknak az összeírásnál vagy választásnál semminemű fegyverrel, vagy bottal megjelenni nem szabad.

69. §. A választási elnök a kerület székhelyén a választási eljárást a kitűzött napon és helyen reggeli 9 órakor nyitja meg.

70. §. Képviselőt ajánlhat a kerület minden választója; ezen ajánlat írásban adandó be a választási elnöknek, ki azt általa meghatározandó helyen és időben a választást megelőző napon át is veheti, legkésőbb azonban ily ajánlat félórával a választás megnyitása után adandó át a választási elnöknek.

Az ajánlattal egyidejűleg minden jelölt részére minden szavazatszedő küldöttséghez egy bizalmi férfi jelölendő: szabadságában áll azonban az ajánlónak minden küldöttséghez két bizalmi férfit kijelölni.

Az ajánló kívánatára ajánlatáról térítvény adandó.

71. §. Ha azonban a választás megnyitása után fél óra alatt csak egy egyén ajánlatot, a választási elnök a választást befejezettnek s az illető egyént megválasztott országgyűlési képviselőnek nyilvánítja.

Ha a kellő időben több egyén ajánlatot képviselőjelöltnek és 10 választó szavazást ki-

ván, a választási elnök azt elrendelni köteles s ez esetben a szavazást a kirendelt küldöttségek előtt reggeli 9 órakor megkezdendő és megszakítás nélkül folytatandó.

73. §. A választásnál szavazati joggal csak azok bírnak, kik a választói névjegyzékekben bentfoglaltatnak, s csak azon kerületben bírnak szavazati joggal, a melyben összeírva vannak.

A névjegyzékekben foglaltak közül a szavazat senkitől meg nem tagadható.

74. §. A szavazó helységben csak a szavazatszedő küldöttség tagjai, a bizalmi férfiak, a közigazgatási tisztviselő, és a jegyző mellé rendelt irnokok lehetnek jelen, ezeken felül mindaddig, míg azon város vagy község választói szavaznak, a községi előjáróság kiküldött tagjai és a jelöltek bizalmi férfai által megjelölt községi lakos és végre a szavazásra bejelölt választók.

75. §. A községek vagy városrészek a központi választmány által meghatározott sorrendben, s az egy községből vagy városrészből való választók, a szerint, a mint egyik vagy másik jelöltre szavaznak, külön bocsátandók a szavazásra.

Az első községnél a küldöttségi elnök által kibuzott sors dönt a felett, melyik jelöltre szavazók bocsátatnak először a szavazáshoz.

Az utána következő községeknél felváltva illeti az egy jelöltre szavazókat az elsőség.

Azon választók, kik a szavazásra akkor nem jelentkeztek, mikor a megállapított sorrend szerint azon községen vagy városrészen volt a sor, a többi választóknak szavazása után szavazhatnak.

76. §. A szavazás nyilvánosan élő szóval történik.

77. §. A választót a szavazásnál irányadólaga utba igazítani vagy rábeszélni nem szabad, kérdést a választóhoz csak a szavazatszedő küldöttségi elnök intézhet s ez is csak a korlátai között.

Azt, ki e szabály ellen vét, az elnök rendre utasítja, ismétlés esetében eltávolíthatja, s a szükséghez képest mással pótolja.

78. §. Semmis a szavazat, ha nincs értelme, ha többféleképp magyarázható, vagy ha nem a képviselőjelöltek valamelyikére adatott.

Ha egy családi néven csak egy jelölt van, a szavazat azért mert a keresztnév hibásan, vagy éppen nem mondatott ki, valamint akkor sem tekintetik érvénytelennek, ha a szavazat a jelöltek egyikére kétségtelenül megállapítható.

83. §. Miután minden község a megállapított sorrend szerint szavazott, s szavaztak, vagy szavazásra fölhívtak azon községek is, melyek a megállapított sorrendben nem jelentek meg, a választási elnök legalább egy órai és két órán túl nem terjedhet határidőt tűz ki, melynek lefolyta után többé szavazat el nem fogadtatik.

96. §. A ki a választónak, vagy családjá-

ki nagyban ajánkozott erre a szép hivatalra; hanem mikor előfoglaltuk, hogy hát mennyit ad egy voksért, azt felelte, hogy neki elvei vannak, de pénze nincs, nem ad egy krajczárt se.

Köszönjük szépen az ilyen elveket. Ötöd-fél esztendeig vártunk az új követválasztásra, annak a rovására ittunk hitelbe a Salamonnál, s most ingyen adjuk oda a mandátumot?

A fillokszerabogár megette a szőlőnk, mielőtt kifacsarhattuk volna a levét; a jég elverte a tavaszinkat; a fagy elpusztította az őszit; a krumpink elrohadt: s mi még a követen se vehessük ki a vámot?

Beláthatja, tisztelt szerkesztő úr, hogy azt a fránya pesti embert ki kellett botoznuunk a faluból. Hogy azonkívül sárral is megdobáltuk a kocsiját, az is csak természetes dolog.

Bekukkantott valami fiatal gróf is, de az r betűt olyan furesán ejtette ki, mikor programmbeszédet tartott, hogy bizony mindnyájan neveltünk.

El is nevezett vad parasztnak mindnyájunkat, pedig hát édes Istenem, minék akar az képviselő lenni, a kit az édes anyja még beszélni sem tanított meg tisztességesen?

Pakkolt is a nemes gróf mindjárt, még a zászlóit is otthagya emlékül nekünk — a mit különben nagyon okosan tett. A háromszintű zásznat az asszony nép mindjárt fölhasználta cifra vigánokra, a nyelét pedig mi férfiak vettük elő,

mikor mindjárt a falu határán visszavertük a harmadikellenséges csapatot: a legújabb képviselőjelöltet.

Egy pökhendi vékony emberke volt ez, a ki azt hirdette, hogy őt egyenesen a tekintetes Szapary úr küldte le hozzánk. Beszélni is kezdett ott a faluvégen, s éppen dicsérte a finansminisztert, hogy az egyensúlyt a budgetben (maig is törjük a fejünket rajta, hogy mi lehet az a budget) helyreállította, hála az új adózási rendszernek...

— Mit? Hála az adózási rendszernek? Csülökre magyar! Ordította a kántor, aki egy évi adóval hátralékban van.

Az emberke szaladt; de mi utolértük. Ed-dig már bizonyosan vérző orral panasolja a tekintetes Szapary úrnak, hogy ha az az előbbi gróf nem is tanult még beszélni, de ugyan-csak kemény zászlónyeleket tud csináltatni.

Volna még egy, a helybeli káplán, de ő nem tud egyebet ígérni, mint hogy imádkozik a rá voksolók lelkéért; avval pedig nem lehet a Salamon gazda pálinkarovását törleszteni, hát őt sem használhatjuk.

Ez a históriája annak, hogy Kercseligetnek maig sem akadt képviselőjelöltje.

Most már nagyon a körmünkre égett a dolog, mert Salamon nem akar tovább várni. Nincs más hátra, mint hogy tisztelt szerkesztő urat kérjem meg, tegye közzé lapjában ezt a leve-

let. Talán akad valami jószívű ember, a ki megszanja az arvaságra jutott falut és ráfanyalodik a mandátumunkra.

Nem bánjuk mi most már akár kormányparti, akár ellenzéki; csak jöjjen és a mi fő, fizessen.

Igéreteket se kérünk; még a negyedik Dunahidat is átengedjük Pestnek; hisz úgy se tudnánk mit csinálni vele, mikor egy jóra való patakunk sincs: csak jöjjenek, jöjjenek!

Programmbeszéd nem kell; meg se értenők, s különben is minden szónoklatnál szebben beszél egy csapra ütött hordó s pár zöldszemű, ropogós bankó.

Lehet a jelöltünk zsidó, igazhitű kálomista, nazarénus, még pápista is: csak legalább egy jöjjen!

Vagy jöjjenek többen, úgy még jobb lesz. Legalább fölvirrad Kercseligetre is a boldogság napja valahára.

Két jelöltnek a borát inni, kettőnek a pénzt zsebre rakni: ettől, csak ettől fog fölvirragzani a mi falunk!

Ha ezt sikerül elérni, s ez a keserves levél két három tömött erszényű hazafit buzdít a kercseligeti jelöltségre, akkor a közzétételért örökké halás lesz ön iránt, tisztelt szerkesztő úr, az egész falusi előjáróság, s vele együtt

Indigó-pinty.

valamely tagjának azon czélből, hogy bizonyos jelölthe szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy szavazástól tartózkodjék, vagy mert valamely jelölthe szavazott vagy nem szavazott, pénzt, pénzértéket, vagy más előnyt ad, vagy ígér, vagy azt valamely előny elvonásával fenyegeti, a választói jognak 3 évre fölfüggesztésével s 1000 forintig terjedhető bírsággal vagy 6 hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

Ugyanazon büntetés alá esik azon választó is, ki a neki, vagy tudtával családja tagjának a jelen §-ban megjelölt czélból adott pénzt, pénzértéket, vagy más előnyt elfogadta.

97. §. Az előző (96.) §-ban kitűzött büntetéssel sújtandó az is, a ki az azon §-ban említett okból etet és itat, valamint az is, ki ezen etetést és itatást elfogadja.

98. §. A ki nyilvánosan szóval vagy irat terjesztése által a tulajdon sérthetlensége, valamely nemzetiség, osztály vagy hitfelekezet ellen törvénytelen föllépésre izgat, ugy szintén a aki a törvénynek vagy törvényes felsőség ellen engedetlenségre lázít, választói jogának 3 évre fölfüggesztésével és 1500 frtig, vagy egy évig terjedhető fogsággal büntetendő.

99. §. A ki nyilvánosan, szóval vagy irat terjesztése által a király személyének sérthetlenségét megtámadja, a ki az ország alkotmányának törvénytelen módon való megváltoztatására, vagy a magyar állam egysége ellen izgat, választói jogának 3 évre való fölfüggesztésén fölül 1 évtől 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő.

100. §. A ki valamely választót választói jogának gyakorlásában erőszakkal, vagy büntetésre méltó cselekmény által fenyegetéssel megakadályoz, 500 frtig terjedhető bírsággal vagy 3 hónapig terjedő fogsággal büntetendő.

A kik pedig a választási helyen erőszakot használnak a végett, hogy a választás meg ne kezdethessék, félbeszakíttassék, vagy pedig megbiúsíttassék, a választói jognak 3 évre fölfüggesztésével és 1 évtől 3 évig terjedhető börtönnel büntetendők.

101. §. Ha a 95., 96., 100. §§-ban foglalt hamisítás vagy visszelés közhivatalnok, vagy községi előljáró által követtetik el, ezen cselekmény súlyosabb beszámítás alá esik, s ennek elkövetői ellen az ugyanazon §§-ban kiszabott büntetésen fölül a hivatalvesztés is mindig kimondandó.

102. §. A ki másnak neve alatt szavaz, vagy másnak neve alatt jelenti magát a szavazásra, vagy a ki egy kerületben kétszer, vagy több helyütt szavaz, ugy az is, ki mind ezen visszaélésekhez tudva segédkezet nyújt, 200 forintig terjedhető bírsággal, vagy 6 hétig terjedhető fogsággal, esetleg hivatalvesztéssel büntetendő.

103. Ki a választás színhelyén a rendet zavarja, vagy oda fegyvert vagy botot visz, és azt a rendre ügyelő közeg fölhívására rögtön át nem adja, az illetékes közigazgatási hatóság által rendőri uton három naptól egy hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

104. §. A párt, a jelölt zászlóját, jelvényét imaházra, állami, törvényhatósági, városi vagy községi középületekre, vagy nyilvános iskolára kitűzni tilos; tilos továbbá a zászló vagy jelvény erőszakos eltávolítása oly helyről, hová azoknak kitűzése törvényesen meg van engedve.

Nyilvános pártgyűlés, pártünnepély, körmenet, rendezett tanácsu városokban a polgármesternél, másutt a törvényhatósági tisztviselőnél s ha ilyen helyben nincs, a községi előljáróságánál a megelőző napon mindig bejelentendő, ezeken a polgármester, illetőleg tisztviselő személyesen jelen lehet, az előljáróság pedig magát megbízott által képviselheti.

A ki a zászlót, jelvényt a fentebb megjelölt tiltott helyekre kitűzte, vagy kitűzését elrendelte, vagy ki a zászlót vagy jelvényt oly helyről, hová annak kitűzése megengedve van, erőszakosan eltávolítja, vagy megrongálja, vagy a be nem jelentett nyilvános pártgyűlést, pártünnepélyt, körmenetet rendezte, a közigazgatási hatóság által rendőri uton 100 frtig terjedhető bírsággal, vagy 20 napig terjedhető fogsággal büntetendő.

A tiltott helyre tűzött zászlót, jelvényt az előljáróság eltávolítani köteles.

Pécsett.

A pécsi szabadelvű párt még mindig el akarja hitetni a polgársággal, hogy Baross az ő jelölésüket és a pécsi mandatumot tartja meg.

Ez azonban csak fogás. Baross megválasztása után valami kisebb nevű egyéniséget fognak becsempészni a pótválasztáskor. Hogy azonban addig a polgárságnak szintén nagy nevek után áhító részét, mely már-már föladta az engedelmességet s elégedetlenkedni kezdett, együtt tartsák, végig játsszák a Baross-jelöltségének komédiáját s ma d. u. 5 órakor a nögyelet helyiségében pártgyűlést is tartanak.

A vidéken.

A pécsváradi kerületben furcsa dolgok történnek. A „hemzsengő“ Linder György, a ki — ő tudja miért — ezuttal hátat fordított Baranyának, még som hagyja egészen figyelmen kívül Baranyát, s magával hozott ide egy teljesen indigena nemzeti párti jelöltet, Szemerere Atillát. Hát ugyan nem hiszszük, hogy a függetlenségi párti pécsváradi kerület nemzeti párti embert válaszson; de az már könnyen megtörténhetik, hogy a kerület megzavarodik az ilyen erőszakos föllépés által, különösen akkor, mikor ez új jelöltnek kortesei vagy kicsodái olyan híreket hangoztatnak a kerületben, mintha az országos függetlenségi párt a pécsváradi kerületre nézve meg egyezett volna a nemzeti párttal és a kerületet ennek átenegette volna.

Ez — mondanunk sem kell — sült hazugság, koholmány, melyről ime az alábbi táviratban maga Irányi mondja el a mondanivalóját.

Értesítés és figyelmeztetés. A félreértések kikerülése és félrevzétés megakadályozása végett szükségesnek tartjuk értesíteni pártunk tagjait, hogy a pécsváradi kerületben csak Simonfay Jánost e kerület volt képviselőjét ismerjük el jelöltünknek és kérjük pártunk tagjait, hogy újra őt válasszák meg egyhangulag.

Irányi Dániel,

az országos függetlenségi és 48-as párt végrehajtó-bizottságának elnöke.

*

Jágics József mohácsi kerület nemzeti párti jelöltje f. hó 13-án d. u. 3 órakor tartotta programbeszédjét Kölkeden. A járás egyedüli tiszta magyar községének aprajagyja Nagy Ignác ref. lelkészszel élükön a községi háznál őszinte s igaz magyar lelkességgel fogadta a jelöltet. Jágics hatásos, félórás beszédében, szólni nem akaró ovációk között fejezte ki politikai magatartását és ecsetelte a kormány tartkátlan politikáját. A község nevében Nagy Ignác köszöntö meg a jelöltnek a látogatást, biztosítván őt, hogy a választásnál valamennyien ott lesznek az ellenzék zászlója alatt, melynek diadalát biztosítani hazafias kötelességüknek ismerik.

Deli magyar ifjakból összeállított, a jelölt zászlóival diszitett bandérium várta a község határára a jelöltet s ugyanezek kísérték vissza Mohácsra.

Jágics f. hó 12-án Nagy-Nyáradon, 17-én pedig Dályokon és Izsépen tartja programbeszédét.

A kormánypárt ez idő szerint Stajevics firmája alatt csak aknamunkát végez, formaliter még sem nem szervezkedett, sem jelöltet nem vallott.

*

Lapunk barátait — az ügy érdekében kérjük: sziveskedjenek bennünket a kerületükben fölmerülő választási mozgalmakról minél gyorsabban értesíteni.

A „Fotografiák“ című művemre előfizetést gyűjtöket tisztjejjel fölkérem, hogy a náluk levő ivatek január hó végén hozzám eljuttatni sziveskedjenek.

Haksch Lajos.

HIREK.

— **(A magyar tudományos világ halottja.)** Ismét halottja van a magyar tudományos világnak. Egy oly férfi hunyt el, kinek nevét ismerte az egész ország apraja-

nagyja egyaránt. Mkor a kis nebulót beírták az első elemi iskolába, hogy megtanulja a harminczkét betűt, mely magába rejti a föld minden boldogságát és boldogtalanságát; kacsóiba adtak egy vékony kis könyvet, melyet Gönczy irt, hogy megtanítsa a tudósnek készülő kis világot a minden tudomány alapismereteire az „a, b, c“-re, S mikor a gyermek megtanulta ezt a sokat magába rdjő „a, b, c“-ét, megismerkedett az ő kis könyve szerzőjének, Gönczynek nevével is. Ez a jó Gönczy bácsi hunyt most el, a kinek könyve volt az első, mely bevezetett bennünket a tudás iskolájába. Gönczy Pál a vallás és közoktatásügyi miniszterium nyugalmazott államtitkára volt. Ezen kívül főrendiházi tag, a szent István és Lipót-rend kis keresztjének stb. más rendnek tulajdonosa, továbbá a magyar tudományos akadémia és több más tudós társaságok tagja. Életét folytonos munkásság közt töltötte, míg évekkel azelőtt megtört egészsége nyugalomba vonulni készteté. Karácsondi birtokán érte őt uton a halál folyó hó 10-dikén. Holttestét a fővárosba szállították, hol nagy részvét mellett helyezték el örök nyugalomra.

— **(Az egyházmegye köréből.)**

Markovics Pál monostori káplán Villányba küldetett adminisztratori minőségben.

— **(Ifju polgárok bálja.)** Nagy érdeklődés kíséri ama néhány fiatal pécsi polgár mozgalmát, melyet fényes tánczvigalom rendezése végett indítottak meg széles körben. A színházalap javára tartandó bál rendezőse is megalakult már, mely elnökétől Schlauch Imre építézt nyerte meg. Alelnök Ruepprecht István, jegyző Markovics József, pénztáros Kengl Gusztáv, ellenőr Meiszner Gyula, rendezők: ifj. Bedő Imre, Benczenlechner Sándor, Hamerli Gyula, Hamerli István, Jezevics Ferencz, Littke Lenczi, Mayer József, Nowotarski Miksa, Szigriszt Ferencz, Otte Ferencz, Philipovics József, Plichta Gusztáv és Reiszner Nándor. A tánczvigalom február 10-én lesz a Hattyu-ban. A díszes meghívókat is szétküldték már, a melyek előmutatása mellett Valentin Otto, Domján I. és Engel Lajos könyvkereskedésében válthatók meg előre a jegyek. Az estélyen a katonazenekar s a Rác Gusztó bandája működnek közre.

— **(Vonat által elgázolt tehen.)**

Folyó hó 12-dikén reggel, midőn erős hózivatar dühöngött, az Eszékéről jövő vonat egy tehenet gázolt el. Mathievits Mátás gazda ugyanis reggel kihajította teheneit itatás végett a budai külvárosi temető felé, midőn az egyik tehen hirtelen megijedt és a Dietz-féle malom melletti vasuti vonalra szaladt. Az éppen arra érkező eszéki vasut mozdony vezetője a nagy viharban nem vehette észre a tehenet, minek folytán a mozdony kerekei alá került. Csak Pécssett, közvetlenül az indóház előtt levő utolsó váltónál maradt el a tehen összeroncsolt teste a vonat alól, mely a kerekek alatt egészen e helyig vonszolta magával a beléje akadt tehenet.

— **(A szentlőrinc-nasiczi vasutvonal)** utirányának bejárása folyó hó 20-ikán fog véghez menni, melynél a kereskedelemügyi miniszterium részéről a műszaki vizsgáló bizottság részére vezetőül Ehrenhöfer Aladár miniszteri titkár rendeltetett ki. Ezen kívül részt fognak még venni Verőcze- és Baranyamegyéből a megalakult bizottság illető képviselői.

— **(Új bérlő.)** A herczeg Schaumburg-Lippe-féle beremendi uradalmat új bérlő vette át, mely bérlőre vonatkozó szerződések már megkötöttek. A beremendi uradalmat a baranya-sellyei uradalom egyik pusztájának egykori bérlője, Mayer József bérelte ki.

— **(Iskolák bezárása.)** A vidéken az elemi iskolákban erősen dühöng a difteritisz, különösen Dárdán és Hidasdon, a miért is az alispán legújabb rendelete folytán az ot-tani iskolák bezárattak.

— **(Amerikai vesszők eladása.)**

A városi amerikai szőlőtelep vezetője arról értesíti lapunkat s ez úton a szőlőművelő közönséget, hogy a telepről eladó 20.000 Herbemont, 20.000 York-Madeira, 50.000 Vialla, 4400 Cynthiana és 3800 Cummingham sima vessző. A vétel iránt előjegyzéseket február végeig elfogad Vásárhelyi Gerő hegybiztos.

— **(Szőlőbirtokok figyelmébe.)**

A phylloxera vesz ellen való védekezés érdekében Horváth Géza szőlőbirtokos szakértő vagy helyettese és Vásárhelyi Gerő hegybiztos szőlő-oltási tanfolyamot tartanak holnaptól —

vasárnapról — kezdve 6 vasárnapon keresztül. A tanfolyamok az ágostontéri és a szigeti-külvárosi népiskolában tartatnak a jelzett napokon délután 2 órától 5 óráig. Az ingyenes tanfolyamot a szőlőbirtokosok, már a saját egzisztenciájuk érdekében is, bizonyára nagy számmal fogják látogatni. Másutt, ahol a phylloxera által kipusztított szőlők újjaalakítása vagy a még el nem pusztultak megmentése végett szintén rendeznek tanfolyamokat, ezek seholsem ingyenesek. A pécsi szőlősgazdák tehát csak köszönettel tartoznak a helyi szakértőknek, akik időt és fáradságot nem kímélve, módot nyújtanak nekik, hogy a védekezés dolgában a saját érdekükben oly annyira szükséges tudnivalókat és fölvilágosításokat megszerezhetik.

— **(Iparostanoncz iskola Pécsváradon.)** Baranyavármegye tantellügyelőisége értesülvén, hogy Pécsváradon az iparos tanonczok száma már elérte a törvényes számot, melyet egy iparos tanoncziskola föllállítása megkíván, s ez okból intézkedett, hogy Pécsváradon is állítsassék föl egy iparos tanoncziskola.

— **(Önkéntes tűzoltóság Szent-Lőrinczen.)** Baranya-Szent-Lőrinczen Rameshofer Sándor dr. tb. megyei főorvos és járásorvos kezdeményezése és fáradságtalan buzgalom folytán f. hó 10-én végleg megalakult az önkéntes tűzoltó-egyesület. Már a bölcső mellett oly meleg érdeklődés környezte az egyesületet, hogy bizton lehet remélni, hogy az újszülött testület életrevaló lesz. Tagjainak száma: alapító 15, pártoló 25 és működő 38. A tisztikar a következő: diszelnök Mándi Samu, tiszteletbeli elnök Pölt Károly, elnök Polgár Jenő, alelnök Mándi Béla, főparancsnok Benkő Gyula, alparancsnokok ifj. Krasznay Mihály és Jeszenszky Antal, osztályparancsnokok Könczey György és Kajtár Sándor, orvos Rameshofer Sándor dr., pénztárnok Benyovszky Elemér, jegyző és segédtsit Benyovszky Mór, szertárnok Gebauer Tivadar. Az egyesület céljaira adományoztak: Mándi Samu 100 frtot, Tóth Gyula plébános 30 frtot, egy erdei mulatság jövedelme 70 frt.

— **(Iskola segélyezés.)** A mágoosi iparos tanoncziskola részére a kormány a megyei segély-alapból 180 frtot utalványozott.

— **(Halál az utcán.)** Csütörtökön reggel 7 órakor valami Gross Mari nevű családasszony sietett munkája után. Alig ért azonban a szigeti külvárosi iskola-épület elé, midőn hirtelen összeesett és szörnyet halt. A segélyre hívott kerületi orvos azt konstata, hogy az asszonyt, ki már hosszú idő óta szivbajban szenvedett, szivszélhűdés érte. Holttestét azonnal a kórházba szállították.

— **(Öngyilkos katonának nem dukál temetési dísz.)** Ezt mondta ki a hadügyminiszter egyik legújabb rendeletében, melyet a katonai parancsnokságokhoz intézett s a melyben elrendeli, hogy ezentúl az öngyilkos katonákat minden katonai pompa nélkül temessék el. A hadügyminisztert e rendelet kiadására az újabb időben oly gyakran előforduló katonai öngyilkosságok késztették.

— **(Halálozás.)** Nemes militácsi Klinovszky József, a pécsi ügyvédi karnak egyik tehetséges tagja, hosszas betegség után e hó 15-én, 42 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 5 órakor megy végbe. — Özv. Bohár Mihályné, szül. Szeitl Anna e hó 13-án 70 éves korában elhunyt Pécsen. (József-utca 34. sz.)

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.+))

A pécsi nyaktörő.

Milyen kár, hogy nem biztosítja az ember magát a minduntalan bekövetkező balesetek ellen s különösen pedig akkor, mikor egy kis tagy után még a pécsvárosi utcákon is kénytelen végigkínlódni!

Ha biztosítva lettem volna, hát most én is lehetnék abban az örvendetes helyzetben, mint ama budapesti bankár, aki egyik kisujjának kifizamodása által a magyar Tháliát csak nemrégén 2000 forintokkal gyámolíthatta; mert hát a kisujjamat én is kifizamítottam s így csak a biztosító intézetek horderejét eddig megérteni nem tudott gyenge eszemmel vagy hanyagságomnak és semmi esetre se a pécsvárosi nemes

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

magistrátusnak tulajdoníthatom, hogy egy szép reggelen nem állíthatok be Paulayhoz 2000 frttal, hogy ez összeget adja oda annak az írónak, aki egy olyan darabot tudna írni, melynek fő tárgya a pécsvárosi tekintetes Tanács mindegyikre kiterjedő bölcs atyai gondoskodása lenne.

Mondom, ha én is járulhattam volna a magyar színműirodalom pártolásához 2000 frttal, a fő érdemet sine dubio Pécs sz. kir. város nagytekintetű tanácsa vindikálhatná magának, ki ugyan keserves instrumentummal, sikos jégpánczélos utcáival segítette volna elő nemes áldozatkészségemet; de elvégre mégis csak övé lenne az érdem. Rohanok is rögtön az „Első magyarhoz,” mert amily bizonyos, hogy a kaposvári utczába fölvezető garádicsokat fényes jégkéreg takarja, épp oly bizonyos, hogy azokon a sok más közt én magam is elhasalok még többször is, mert ennek a hat-hét lépcsőnek a síkosságát még a korcsolyapálya tükre se mulja fölül.

Ezek a lépcsők, melyek már rég megtünelhették volna 100 éves születési napjokat, olyan veszett tulajdonsággal dicsekedhetnek, mint a legjobb pécsi bor, hogy t. i. még a legéresebb embert is leveszik lábáról. A sok használattól kopottak, kivájtak már szegények; roncolt testük ott fekszik árván, s nincsen sziv mely könyörtüljön, nincsen kéz, mely segítsen siralmas sorsukon; különösen mostoha-atyjuk, a pécsvárosi nemes szenátus megyen el mellettök néma közönyt, s még egy korlátot sem készített oda, hogy legalább legyen mibe belefogózni annak a szerencsétlennek, kit ezekre a görbehátú árva lépcsőkre viszen fatuma!

„Ugy köll annak a tudatlan császkeráló czibilnépségnek, mit csúsz-mász a kaposvári utczába, mikor a király-utczába is járkalhat!” dörmögi panaszmra Buczkó Bernát erélylyel mög tapéntatval; a tettes tanács meg rálti a czimeres pöcsétet erre a salamoni argumentációra, aztán fogja be a lepénylesőjét mindenki, a kinek kedves a háta.

Nem hiába veszélyes pontja Pécsnek ez a nyaktörő lépcső, — de ott is áll figyelmeztetőleg a kökereszt. Okos ember lehetett, aki oda állította. S. K.

CSARNOK.

Tövises az élet utja.

Elbeszélés, írta: Karay Anna.

(Folytatás.)

7.

Imola soká nem hitte el, hogy séta közben tévettem el, szive összetörve megsugta a valót. De én jól játszottam szerepemet, gyermek szive elhitte végre az ámitást.

Mikor elmondtam neki, hogy Alexis elutazott, fölsóhastott:

— Istenem, mily árva vagyok!

— Hátha még az a sziv is, — gondolám — a melyre most fejedet nyugtatod, ott feküdnék élettelenül a tó fenekén . . .

— Oh Viola — folytatá — mennyivel szerencsésebb vagy te nálam! Marcel itt van, láthatod, beszélhetsz vele és szeretheted aggodalom nélkül, bánat nélkül, nem olyan remegő, kételkedő szívvvel mint én Alexist szeretem.

— Imola, az igaz szerelem, a bánat és a megpróbáltatás között csak nemesül.

— Oh mondd Viola, taníts meg reá, milyen az igaz szerelem? hogyan kell valakit igazán szeretni?

— Szeresd úgy, hogy meg tudj halni érte, mikor boldognak érzed magadat és legyen erőt élni, ha a pokol gyötrelmét hordozod.

Arczom tüztől, szivem kintől égett, Imola szeliden hozzám simult:

— Nilyen nagyon, milyen forrón szerethetsd te — Marcellt.

Villámesapás volt e suttogó szó. Egy pillanatban megszakadt tőle a sziv forró, égő dobbanása. Fölugrottam és kimentem, nehogy észrevegye a tüztől hevült arcz hideg elsápadását.

Néhány nap mulva, hogy a községben jártunk, utunk Alexis volt lakása mellett vezetett el.

Az ut kövére szalma volt hintve . . . Megdöbbenve kérdeztem az öreg asszonytól, ki a kapuban álldogált, hogy ki a nagy beteg a házban?

— Az új albiró úr — volt a válasz. — Mult szombatn elment sétálni, körülnézni a vidéken; de mivel még nem ismerős, eltévedt a hegyben. Ugy eltévedt, hogy csak reggel felé talált haza. Akkor jött meg halványan, betegesen keresztül fázva. Már régen valami szivbaja van, az most fölújult és aligha el nem viszi. Tegnap érkezett meg ápolni az édes anyá; de úgy hiszem, hogy itt már minden ápolás hasztalan.

Imola keze görcsösen rándult meg karomban. Ránéztem, a leány arcza halásápadt volt; magához szorítva karomat sebesen vont hazafelé.

Otthon aggódva kémlelte arczomat, s midőn látta, hogy nem vetem le keztyűmet, kalapomat, hanem gondolkodva járok föl s alá, halkán megkérdezé:

— Violám, szegény Violám, mit teszesz most?

— Elmegyek, segítek anyjának öt meggyógyítani . . .

— Hátha? . . .

— Az ne bántson édes hugóm, neki meg kell gyógyulnia.

— Milyen határozottan mondd azt a „kell“-t; mily erőslelkű vagy, még nem is könyezel!

Izgatottan haladtam lefelé.

Tehát ő a titkos megmentő; ő az ismeretlen őrangyal, ki láthatatlanul kísért és titkon óv, — nem kérve jutalmul egy kézszorítást sem érte . . . Ő az a ki háromszor megmentett a bizonyos haláltól s ő az, a ki most e miatt a halál révén halad. Szegény Marcel, két kísértet áll ágya fejénél, a betegség s a boldogtalan szerelem. Nekem e két kísértettel kell most megküzdenem . . . Óh az elsővel, azzal csak szembe szállok, hanem a második — ez a második nagyon nehéz lesz; mert előbb saját szivemet kell megölnöm . . . Oh ha nem sikerül! Ha nem sikerül e csalárd szerepet, e hazug játékot végig játszanom: elhiszi-e Imola, hogy Marcellt szeretem? — és elhiszi-e Alexis? Nem áll-e az én szétzuzott szivem választó falként közöttük? . . . Oh ha nem sikerül azt a mindennél hathatósbabb gyógyszert, az örömet, a reményt annak a szegény szenvedőnek beadnom, hihetem-e fölgyógyulását? . . . Nem, akkor minden veszve van.

Nem, nem szabad elvesznie. Végig kell mennem a tövises uton, bármily nehéz is. El tudtam rejteni, hogy a z t szeretem, el kell tudnom rejteni azt is, hogy e z t nem szeretem . . . Hát nem lenne erőm saját szivem megtagadása által boldoggá tenni egy másikat? Nem lenne erőm elveszett éltemet föláldozni annak, ki azt háromszorosan megmentette s ki arra méltó? És ha eddig játszottam a komédiát, nem lenne erőm az élet szinpadán a vigjátékot végig játszani, szinfalak közé temetve a szomorú drámát?

Kell lennie!

(Folytatás köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Nem közölhetők: A rongy. — Miért titkoljam? — A népkönyvtárak hasznáról. — A gyermeknevelésről. — A klállhatatlan. — Miért lettem én dalárdista? — Ha költő volnék. — Nem sirok. — Önvigasztaló.

P. K. A nyomort százféle alakban megírták már, de nem sokat használtak, különösen ilyen általánosságban megírva nem tesznek semmi hatást. Tett kell már ide, nem nyomdafesték.

K. N. Mohács. Ha időnk lesz rá, mielőbb levelet írunk.

Sz. M. Azok a „közönség köréből“ jövő cikkek a F. Z.-ban már megszokott dolgok előttünk. Jól esik annak az ujságnak, de a másik ellenlábásnak is, ha valami olyan cikket, amiben a P. F. neve előfordul, a „közönség köréből“ rovata alá kitehet. Somogyi nyilatkozat-féléje is — jól tudjuk — nem arra a helyre volt szánva, nincs is az ellenünk írva, mert hiszen, a mint ön is látta, a mi lapunkban is megjelent s csak egy ártatlan észrevétel miatt került a P. F. neve abba a levélbe. De mert ez a cím belekertült, hát ez jó falat volt a F. Z.-nak. S hogy ez így van, bizonyítja az a másik mulatságos eset is, a mit ön is fölemlít, s a mire fölvilágosítást kér, mert ön előtt érthetetlen. Hát ez úgy esett meg, hogy T. K. dr., a mohácsi nemzeti párt egyik elnöke tudósítást írt a nemzeti párt megalakulásáról s ezt több lapnak — fővárosinak és pécsinek egyaránt — megküldte, köztük nekünk is. Véletlenül a P. F. címet két ilyen tudósítás fölé írta s az egyiket — azon hiszemben, hogy az a F. Z.-nak szól — elküldte a F. Z.-nak. Ott aztán nem mérték azt, hogy mi van abban a közleményben, csak azt látták, hogy a P. F.-nek szól, hát kapva kaptak az alkalmon és becsapták a „közönség köréből“ rovatba magyarról, szentül gondolván, hogy ez megint valami rugás a P. F. ellen. A jó kollega csak a lap kinyomtatása után látta, hogy hiszen az a cikk tulajdonképpen ártatlan tudósítás, mely fölé véletlenül került a P. F. neve. Hát az ilyen apró esetek árulják el, hogy milyen nagy száka vagyunk mi az ő szemükben. És higgye el, hogy jól van ez így, mert a közönség az ilyenekből le tudja vonni a következtetést.

T. E. Mohács. Erre a száma elkésett, csak a jövő számban hozhatjuk.

Gabona-árjegyzék

Pécs szab. kir. városában 1892. évi január hó 9-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számítatnak.

Buzza	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	—	—	—	—
	) új	10	30	10	—
Kátszere	) ó	—	—	—	80
	) új	—	—	—	—
Kozsa	) ó	—	—	—	—
	) új	9	70	9	60
Rizsa	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	—	—	—	—
	) új	—	—	—	—
Repce	)	—	—	—	—
	)	—	—	—	—
Bukkony	) széna	5	60	—	—
	)	—	—	—	—
Kukoricza	) ó	—	—	—	—
	) új	5	80	5	60
Széna	) ó	2	40	2	—
	) új	—	—	—	—
Szalma	)	2	—	1	80
	)	—	—	—	—

Kínaiat: közép (mintegy 200 gabonaköcsi volt a piacon).

NYILT-TÉR.)*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Original

SELTERS-VIZ

Kellemes természetes asztali- és gyógy víz (Nassau), mely elnyálkásodás-, hurut-, rekedtség-, hólyag és gyomor-bajokban jónak bizonyult.

Tessék határozottan „Original“ Selters-vizet kérni, mely kupakkal, vignetéval és a dugón „Original“ felirattal van ellátva. — Raktáron mindenütt.

Seltersi vízszállítás Selters-Weiburgban (Nassau.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

†

Köszönet nyilváníítás.

Mindazok, kik hön szeretett, felejtetlen boldogult

Hügel Nándornak

f. hó 9-én végbement temetésén meg jelenésük, koszoruk küldése és egyéb részvényilatkozatukkal mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fngadják ez uton is szívből eredő hálás köszönetüket.

Pécsett, 1892. január hó 3 án.

A gyászoló család.

Nyilatkozat.

E napokban a kártyajáték és egyéb hasouló nemes sportban hősiesen kitévő és minden áron olcsó dícsőségre áhítozó néhány suhancz

azon éretlen tréfában tetszelgett, hogy városunkban pamphlet-szerű felhívásokat terjesztett, a melyekben személyemet országgyűlési jelöltként gúnyos epithetouok kíséretében feltünteték azon czélből, hogy engem neveltségessé tegyenek.

Bátran feltehetem, hogy ily farsangi sületlenség felett, a mely talán csak egy éjfélen túl tivornyászott vig compánia mámorában szülemlett meg, minden józanul gondolkodó művelt ember, csak szánakozó mosolylyal napirendre tér. Részemről, minthogy sokoldalú elfoglaltságomnál fogva ily gyerekcsinyek figyelembe vételére elegendő idővel sem rendelkezem, nyugodtan bizom a jobb közvéleményre, vajjon ily kvalifikálhatatlan farsangi tréfa, melynek szerzői és terjesztői az élet komolyabb feladatait illetőleg még egy jókora lecskére szorulni látszanak, képes-e egy higgadt jellemet pellen-gére állítani, avagy pedig azzal az illetők nem-e önmagukat teszik neveltségessé és valóságos farsangi bolondokká.

Kitünő tisztelettel

Pécsett, 1892. január 15-én.

Dr. Székely Ede,
ügyvéd.

Laptulajdonos: **NAGY FERENCZ.**

Felelős szerkesztő: **HAKSCH LAJOS.**

H i r d e t é s e k :

Idős és fiatal férfiaknak

ajánljuk a dr. Müller orvosi tanácsos által ujab és nagyobbított kiadásben megjelent iratot a

megzavart ideg és Sexual-rendszer

gyökeres gyógyítása tanulmányozására.

Szabad szállítás borítékban 60 krért, levélbélveken.

Eduard Bendt, Braunschweig.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

1 millió Cotillon-rendjel.

25 darab ára 50 kr.

különféle, szép szortirozott, préselt és krep rendjelnek tü és borítékkal. Ugyanazon mintákból finomabb krep-brilláttal és disz-rendjelek.

25 darabonként

boriték és tüvel

101.	102.	103.	104.	105.	106. sz.
75 kr.	1 forint	1 frt 25 kr.	1 frt 50 kr.	2 forint	2 frt 50 kr.

Cotillon-rendjelekből egyes számból 50 darabnál kevesebb nem adatik.

Tréfás férfi-sapkák

10 db. szortirozva

110.	111.	112.	113.	114.	115.
50 kr.	75 kr.	1 frt	1 frt 50 kr.	2 frt	2 frt 50 kr.

Női sapkák 10 darab

117.	118.	119.
1 forint	1 frt 50 kr.	2 forint

Bigotphones (tréfás hangszer, játszható előismeret nélkül.)
1 zenekar 6 drb.
160. 2 forint
161. 3 forint
162. 4 forint
ehhez tréfás sapka 15, 20 és 30 kr.
Chinai legyező csak 6 krtól kezdve.
Lampionok 5 krtól kezdve.
Czimerek 15 krtól kezdve.
Emblemek 45 krtól kezdve.

Cotillon esokrok.
59 drb 4, 5, 6 és fél forint.

Álarcz-, kostümhez finom aranyozott ékszer cigány nő stb részére, 1 frt 60 krtól. Éjkirályné, Pretiosa 2 frt 40 krtól stb. stb. stb.

Rezgő (körülbelül) 400 drb 25 kr.
Domino-álarcz 10 krtól.

Allatsereglet

25 drb. szortirozott mindenféle állatfej a fejre huzandó 50 drb 14 frt.

Álarczok: karikatúrák, ördög, szerencsen stb. 10 drb szortirozva.
120. 1 frt 50 kr.
121. 2 frt 50 kr.
122. sz. 3 forint.
közönséges 10 drb 60 krtól.

Parókák, bajuszok és szakálok 10 krtól kezdve.

Óriási fejek (ember és állat) 1 frt 50 krtól kezdve.

Tánczrendek

100 drb 3, 4, 5 frt stb.
nyomatással 1c 2 forinttal több.

Női ajándékok.

Atlas, Peluch stb. teljes 50 drb. 12 frt 50 krtól kezdve és finomabb.
Tréfás

Cotillon-figurák

tánczmester nélkül előadva, 5 figura, 30 párnak való 6-8 frt, feltűnést keltő 10 frt 50 kr.

Képes árjegyzék ingyen. Árusítóknak engedmény. Küldés utánvétellel, Kapható:

ED. WITTE, Wien, 6. Bezirk, Magdalenenstrasse 16.

Egyedüli osztr. és magy. különleges üzlet farsangi cikkekéből.

MEGHÍVÓ

A „DRÁVA-SZABOLCSI NÉPBANK“

1892. évi január hó 24-én tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

TÁRGYAK:

1. Elnök előterjesztése.
2. Az 1891. évi számadás bemutatása.
3. Felügyelő bizottság jelentése.
4. Lehető indítványok.

Sor-sz.	B e v é t e l	frt	kr.	Sor-sz.	K i a d á s	frt	kr.
1	Mult évi zármaradvány	1695	65	1	Az 1890. évi számadás közzététele és külön kinyomata	9	70
2	1891. évi beírás-díjak 155 r. u. a/20	31	—	2	Kocsifavar Pécsre	4	—
3	Kis könyvekért 36 drb a/12	4	32	3	Napló és írópapír	2	10
4	Az 1889/91 é. társ. 1891. é. befiz. 95 r. u.	494	—	4	Főszolgabíró úrhoz levél	—	06
5	" " " " " késed. kötberei	4	89	5	Számadásra és mellékleteire bélyeg	1	30
6	Az 1890/92 " " " 1891. é. befiz. 103 r. u.	535	60	6	Változás közzététele	2	06
7	" " " " " késed. kötb.	9	82	7	Új részvényesek bejelentése	—	86
8	Az 1891/93 " " " 1891. é. befiz. 155 r. u.	806	—	8	Zászlóra	1	88
9	" " " " " késed. kötb.	9	55	9	Korpás ügyben elnök fuvardíja	4	—
10	Kölesnök kamatai	151	39	10	Leltári érték	54	39
11	Pót kötbér	2	46	11	Kötvényekre	3210	—
12	Kezelési illetékekre	50	46	12	Készpénzben	454	33
	Összesen	3795	14	13	Kezelési illetékekre	50	46
					Összesen	3795	14

Mérleg.

TEHER.		frt	kr.	FEDEZET		frt	kr.
1	Az 1889/91. évi társ. 3 évi befiz. 95 r. u.	1482	—	1	Leltárban	50	07
2	" " " " " 1889. évi jöved.	29	45	2	Kötvényeken	3210	—
3	" " " " " 1890. " " "	53	20	3	Készpénz egyenleg	454	33
	Összesen	1564	65				
4	Az 1890/92. évi társ. 2 évi befiz. 103 r. u.	1071	20				
5	" " " " " 1890. évi jöv.	28	84				
	Összesen	1100	04				
6	Az 1891/93. é. társ. 1891. é. befiz. 155 r. u.	806	—				
	Összesen	806	—				
7	Tartalék-alap a mult évekről	6	17				
8	Leltári érték	50	07				
	Összesen	56	24				
9	Folyó évi jövedékül mutatkozik	187	47				
	Összesen	187	47				
	MÉRLEG	3714	40				
	E f. évi jövedékből esik:						
	az 1889/91. é. társulatnak 95 r. u. a 87 kr.	82	65				
	az 1890/92. é. társulatnak 103 r. u. a 58 kr.	59	74				
	az 1891/93. é. társulatnak 155 r. u. a 29 kr.	44	95				
	Összesen	187	34				
	Osztatlan maradt	—	13				
	Összesen	187	47				
	Tehát a most leszámoló 1889/91. évi társulat összes vagyona a fenti	1564	65				
	F. é. jövedéke	82	65				
	Összesen	1647	30				
	Mihez képest a további társ. vagyon lesz	2067	10				
	MÉRLEG	3714	40				

Kelt Dráva-Szabolcs, 1891. deczemb. 31.

Tóth Lajos,
pénztárnok.Nagy István,
elnök.Friedman Jakab,
ellenőr.

Jelen számadás, illetve mérleg a számadási főkönyvek s okmányok alapján helyesnek találtatott. — Kmft.

Szakó József,

Dávid József,

Dömös István,

felügyelő bizottsági tagok.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle valódi tisztított

DORSMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségönél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben III./3. Heumarkt 3., valamint az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.

Pécsen kapható: Sipőcz István, Zsiga László, Erreth János és az Irgalmasok gyógyszer-tárában; Reeh Vilmos, Spitzer fia és Köszl János kereskedésében.

14358. sz.

tk. 1891.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Stangl B. E. végrehajtatónak Stangl Ede és neje Kriszt Anna végrehajtást szenvedett elleni 3000 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő Pécs sz. kir. város határában fekvő a pécsi 525. sz. tjkvben felvett (847—848.) hszsz. 573. 574. sz. házakra 8100 frt becsárban; a pécsi 3767. sz. tjkvben felvett 3872. hszsz. fekvőségre 250 frt becsárban az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi január hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor a pécsi kir. törvényszék árverési szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 810 frtot és 25 frtot készpénzben, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. § ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekönyvi hatóság 1891. évi októb. hó 12-ik napján.

(P. H.)

Lukrits István,
kir. törvénzéki bíró.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jönnek bizonyult bedörzsölést csúsz, közhvény, tagszagatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszer-tárban kapható.

Csak Horgonnyal valódi!

Vendéglő-bérbeadás.

Pécsen, a Majláth- és hal-tér sarkán fekvő Engel-féle házban levő

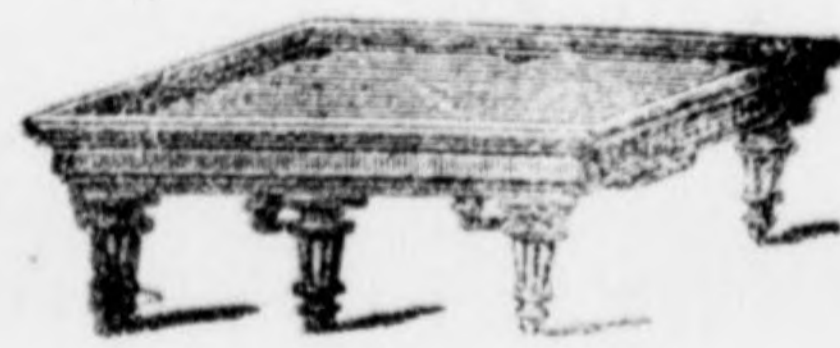
vendéglő-helyiségek

bérbeadatnak. A feltételek Scholz Antal fia sörfőzde-tulajdonosnál tudhatók meg.

TEKE-, BUTOR- ÉS ÉPÜLET-ASZTALOS

Pécsen,

Árpád-utca 37. szám.

DOMJÁN OTTMÁR

készít és raktáron tart

uj tekeasztalokat.

Elvállalja ezeknek megújítását; ajánlja magát épület-munkák elkészítésére; ugyszintén:

ebédlő- és hálószoba-

berendezések készen kaphatók,

a szolid és korszerű izlésnek megfelelőleg.

Megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Feltűnést keltő ujdonság nők részére!

Minden előképzettség nélkül lehet mértéket venni, mintázni és szabni a cs. és kir. szabadalmazott

Excelsior szabászati készülék

segélyével, akár gyermekruhát akarunk készíteni, akár legfinomabb női ruhát. A pontos és sikeres mértékvevésért és szabásért jótállunk. Ezer meg ezer példa bizonyítja az

Excelsior szab. szabászati készülék

ezélszerű voltát. Ennek egy háztartásból se szabadna hiányoznia.

A kezelés igen egyszerű, sőt fiatal leányok részére is. Az egész készülék ára, magyarázatokkal együtt minden nyelvben csak 1 frt 50 kr. Szétküldés naponta kétszer utánvéttel 1 frt 70 kr. előleges beküldése mellett a készülék bérmentve küldetik meg.

Kizárólagos főraktár alulírott szabadalom tulajdonosoknál:

KELETY és ROTHMANN, Bécs

II., Untere Donaustrasse 49.

Főraktár Magyarhon részére Budapesten Gottlieb Vilmosnál Andrassy-ut 49. szám alatt.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen.

Isten

legnagyobb ajándéka az **egészség.**

A köhögés, rekedtség és elnyálkásodás szomorú következményeitől csak egy szer óv meg bennünket teljes biztonsággal:

Egger díjjutalmazott Mell-Pastillái.

Számtalan hálaírat tanuskodik erről és senki el ne mulasztja idejekorán ezek használatát.

Kaphatók 25, 50 kros és 1 fritos eredeti dobozokban a monarchia valamennyi gyógyszerárában.

Pécsen: Sipőcz Ist., Erreth János, Göbel Kálmán, Zsiga László és az irg. rend gyógyszerárában. Mohácson: Luiszer Viktor és Szendrey Jenő gyógyszer. Siklóson: Szentgyörgyi Mór és Petrasch S. gyógyszer. Pécsváradon: Dvorszky Béla gyógyszer. Dárdán: Czingelly örök és Dermár Pál gyógyszer. Sásdon: Mandák Gy. Sándor gyógyszer. Szt.-Lőrinczen: Szilágyi György gyógyszer. Szigetvár: Salamon Gyula és Visy Sándor gyógyszer. Bonyhádon Eibach Odön gyógyszer.

valamint az

Egger A fla cég

gyógyszer különlegességi gyárában Bécs Nussdorf.

Legkevesebb 5 percig kell főzni

a legujabb élvezeti és néptápláló szert

Kathreiner Kneipp-maláta-kávét,

mely ugyanazon izü és illatu mint a valódi szemeskávét.

Szabadalom minden államban bejelentve, sok államban ki is adva.

Nem tévesztendő össze pörkölt árpával, pörkölt malátával vagy bármely más hasonlónevű gyártmányval.

Kapható minden fűszer- és gyógyízükereskedésben.

Használati utasítás.

(Utánnyomat tilos.)

Öröltessék maláta-kávékból a fele mennyiség az eddig használt szemeskávénak, ez főzessék meg forró vízben legalább 5 percig, és ezután adassék hozzá ugyanannyi mennyiség az öröltött szemeskávéből. Hagyjuk ezt együtt megegyeszer fölforni és körülbelül 2 percig leülepedni és végre kávégep vagy más szűrőkészüléken áttereszteni.

Betegek, gyengélkedők vagy gyermekek részére a szemeskávét teljesen elhagyandó. Ez esetben ugyanazon mennyiségű malátakávét veendő mint azelőtt szemeskávét vettett.

Czigória, fűggekávét vagy egyéb pótszer nem szükséges, minthogy malátakávénak amugyis mélybarna színű és az íze más pótszer által csak veszítene.

RUMBOLD B.

ozim- és czimer-festészeti, papírmasé művek. zászló és díszítési cikkek gyára.

Alapított 1842.

Czim- és czimerfestészeti tárgyak,

családi ozimerek,

kamarási táblák és

családfák össze-

állítására és mű-

festése,

plasztikus papírpép-művek.

Menyezet-

díszítmények

(rosetták)

és díszítési tárgyak,

kölesön és eladási

árban.

Díszítések ünnepélyekhez.

GYÁR:

IRODA:

külső váci-ut 1722. | IV., muzeum-körút 13.

Telefon: 907. | Telefon: 52-93.

RIHMER J. Pécsent

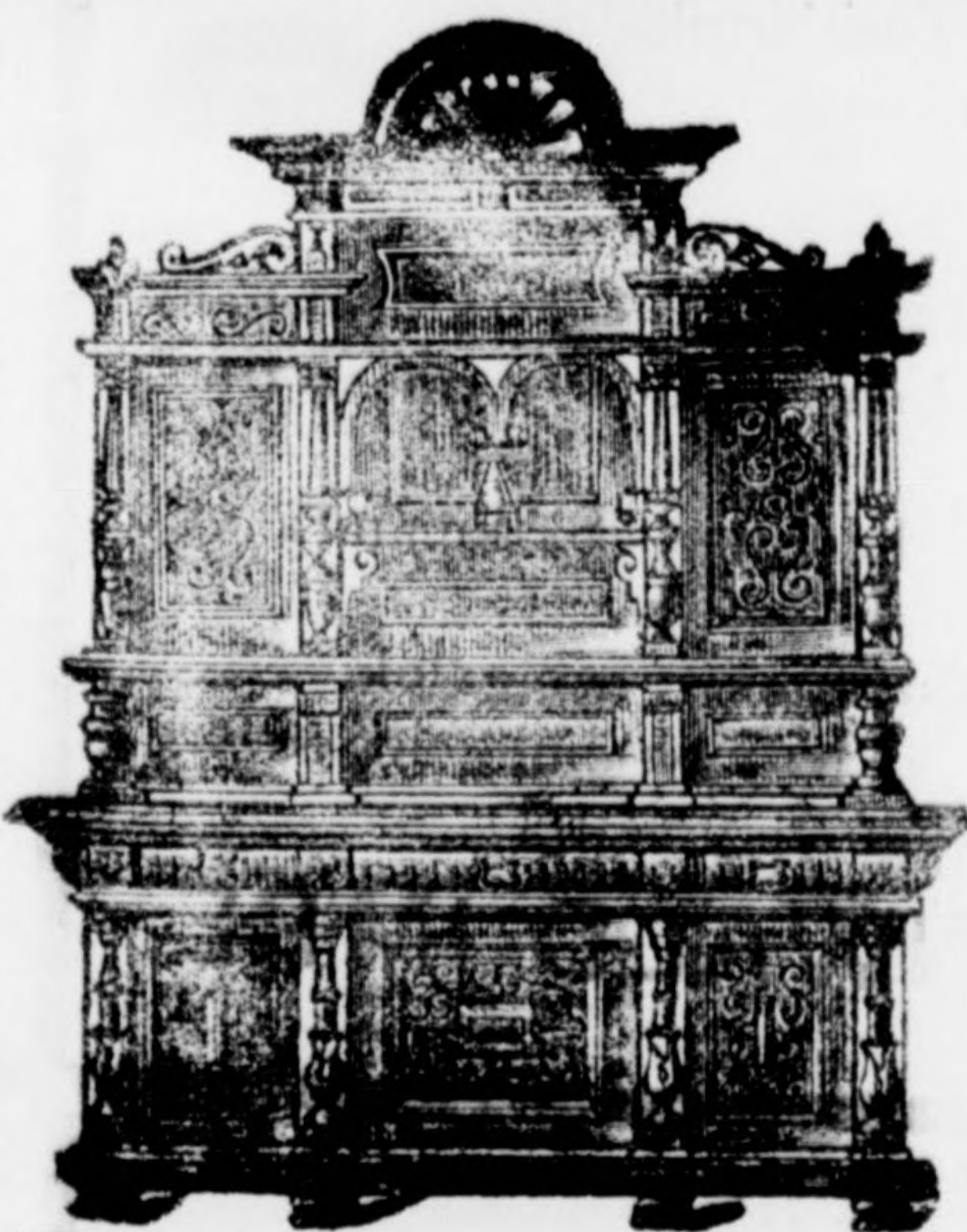
könyvkötészeti és díszmű üzlete.

Van szerencsém a farsang alkalmával a t. kaszinók, egyesületek és bárendező bizottságok figyelmébe ajánlani a **saját készítményű** elegáns s versenyképes árukot számított

női tánczrendjeimet,

rendezősi és kotillon jelvényeket s mindentéle bál czikket.

Videki megrendelések izléseseu, gyorsan és pontosan eszközöltetnek és olcsó áron számíttatnak.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSENT

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Legérdekesebb s tartós értékű ajándékok!

Állam érem
haladás- és versenyképességért.

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Kiállítási aranyérem
szép és jó munkáért.

Főüzlet:
Király-utca, Hattyu-épületben.

PÉCSETT.

Műhely:
Király-utca, Mestries-féle házban.

Van szerencsém a n. é. közönségnek a farsangi időnyre legkedvesebb mert maradandó értékű ékszereket, órákat és látszereket ajánlani, mely tárgyak nálam folyton, ez idő szerint pedig különösen dús választékban raktáron vannak és szabott gyári árakon kaphatók:

I. Ékszerek:

brilliáns fülbevalók (bontonok) a legújabb divatu foglalatokban	50	frttól kezdve	1000	frtig
brilliáns gyűrűk	15	"	800	"
brilliáns női gyűrűk, igaz gyöngy, szafir, smaragd és keleti rubinokkal ékitvék	15	"	200	"
brilliáns- és gyémántokkal ékitett opál ékszerek u.m. gyűrűk, fülbevalók, melltűk, nyakkendőtűk, karkötők, nyakfüzerek s medaillonok	6	"	800	"
arany karkötők legszebb kőékitéssel	10	"	250	"
velencei arany nyaklánczok zománczozott párisi amulettekkel	6	"	150	"
ezüst karkötők, óralánczok, jou-jouk, dohány- és szivarka-szelenczék a legújabb s elegáns kivitelben, sétabotok aranyozott vagy ezüst czizellirozott, homályos v. oxidált legművészibb kivitelű fogantyúkkal sat. sat.				
arany karlánczok	15	frttól	50	frtig
csinos női s uri arany gyűrűk türkiz, korál, camca, almantin, amethyszt, igazgyöngy s más nemeskövel ékitvék	5	frttól	50	frtig
uri s női arany óralánczok	15	frttól	120	frtig

Nagy választék ezüst étszer-készletben s pedig:

1. valódi 13 próbás, fémjelzett ezüsből való, valamint
2. alpacca és chinaezüsből való, mely utóbbiak üzletemben a valódi ezüst étszerektől egészen elkülönített szakosztályt képeznek.

Különös figyelembe ajánlom ezek közül az **I. minőségű berndorfi** evőszereket, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálezákat, kenyérkosarakat, asztali állványokat, virágtartókat (jardiniére) s névjegytartókat (visitiére) s mindennemű templomi felszerelvényeket szabott gyári áron.

II. óra-raktár:

női arany órák	15	frttól	100	frtig
uri arany órák	20	"	300	"
gyermek órák valódi ezüst tokban	6	"	10	"
női ezüst remontoir órák	8	"	25	"
uri ezüst remontoir órák	12	"	28	"

azonkívül dús választék különféle különlegességekben, tula-, oxid. és gyász-órákban; továbbá a legújabb stílusú szalon-, ebédlő-, háló-szoba-, irodai- és ébresztő-órákban.

Minthogy összes óráim a jegyelesebb szerkezetű I-ső rangú gyártmányok s azokat csak alapos szabályozás és kipróbálás után bocsátom áruba, tisztelt vevőimnek 5 évi jótállást bátran biztosíthatok.

III. Látszerek.

Nagy raktárt tartok orvosi rendelvény szerinti és különböző foglalatú szemüvegek- és csiptetőkben, valamint színházi, tábori s mindennemű távlatra vonatkozó látesővekben; nemkülönben minden természettani műszerek u. m. hő-, lég- és szesz mérőkben sat.

Alkalmi tárgyakat rendelés szerint a legnagyobb pontossággal s jutányosan készítek. Szakmámra vonatkozólag minden hozzám intézett kérdésre szívesen és kimerítően válaszolok.

Bármely tárgyakból választék-küldeménynyel rendelő költségén vidékre is készségesen szolgállok.

Összes szakmamba vágó javításokat a lehető leggyorsabban s jutányosan a legjobb megelégedésre teljesítek.

Kiváló tisztelettel

SCHÖNWALD IMRE.

Pontos és szolid kiszolgálás!

Szabott gyári árak!

Valóságért jótállatok!

Pécs város volt országos képviselőjének végbeszámolója és bucsúirata.

Tisztelt Polgártársak!

Midőn 1887-ben Pécs városának összes polgársága által felajánlott képviselői jelöltséget elfogadtam, nyíltan kijelentettem, hogy az 1867. alapján állok és azt a politikát tartom egyedül helyesnek és üdvösnek, mely az 1867-et mind betűjében, mind szellemében megakarja valósítani. Kimondottam azt is, hogy erre a létező politikai pártok egyikét sem tartom alkalmasnak, — tehát nem is csatlakozom egyikhez sem, mert az egyik többet akar, mint a mennyit elérni lehetséges, a másik nem akar eleget, a harmadik — még pedig a nagy többség nem akar semmit, vagy a mi még rosszabb: mindig csak azt akarja, amit a kormány akar.

És e nézetemet helyesnek találta a pécsi választók óriási többsége, — tehát azok is, kik a szabadelvű párt hívei valának. Sőt, midőn egy alkalommal a szabadelvű pártnak elnöke és néhány nagy tekintélyű tagja nálam járt avégből, hogy a kormánypártba lépésre rábírnak, midőn azt azért tagadtam meg, mert éppen a kormány és pártja hibájául róvtam fel, hogy az, a mit 1867. a nemzetnek biztosított, nem valósult; önmaguk is elismerték nagygyában — állításom igazságát, amint elismerte azt Pécsnek csaknem minden választója és polgára. Tehát bátran állíthatom, hogy akkor pártkülömbőség nélkül elfogadta az én programomat, melynek sommázata: az 1867. alapján a közjogi kérdésekben teljes paritás, az anyagiakban, kölcsönös méltányosság. És én következetesen megmaradtam programom mellett; de meg is kelle maradnom, mert a helyzet azóta nem javult, sőt folyton romlott.

A véderő-törvény megújítása alkalomával megkísérlett merénylet; az a gonosz, valóságos reactionarius felfogása és magyarázata, az 1867. által megállapított közjogi helyzetnek, melynek a miniszterek és pártjuk adott kifejezést, megerősítette hitemet, hogy a kormánynak és pártjának politikája rossz és kárhozatos. De közelebb betekintést nyervén a többi politikai pártok beléletébe; meggyőződtem arról is, hogy azoknak részint túlzott, részint határozatlan politikája mellett a kibontakozás csak egy új — a teljes 1867. alapján álló pártalakulástól várható. Sokan osztották e nézetemet. Fel is hívtak, állanék élére és indítsam meg az új párt alakítását; de aggkorom mellett erre elegendő erőt és tehetséget magamban nem éreztem; más pedig erre nem vállalkozott. Maradt tehát minden amint volt, és a politikai pártok most is csak azok és olyanok, minők akkor voltak. Mert az a szakadás, mely a szélsők soraiban beállott, valamint a mérsékelt ellenzéknek címváltoztatása lényegében a helyzeten semmit sem változtatott. És most három program fekszik előttünk, mind telve szép eszmékkel és elvekkkel, de kevés gyakorlati értékkel.

Irányiék megmaradnak merev állásukon, oly politikát hirdetnek, melyet 1848-ban a legkedvezőbb körülmények mellett sem birtunk megvalósítani, melyet nem Ausztriának az oroszsal egyesült ereje vert le, hanem az, hogy nem illett bele Európának nemzetközi politikájába. E tekintetben a helyzet, ha egyáltalán változott, nem lett kedvezőbb, nem javult, elannyira, hogy most még inkább mint valaha, csak forradalom valósíthatná meg az 1848-as programot.

Ugronék ugyan ezt a programot vallják, csak hogy ők fokozatosan akarnak odáig jutni.

Elítélik Irányiék, amiért azok rögtön minden átmenet nélkül, egyszerre akarják

és hiszik megvalósíthatni programjukat. Lám ők minő előrelátó böles politikusok, minő ravasz diplomaták, egyelőre megelégsznek vele, ha annak akadályai elháríthatnak; ha oly intézkedéseket pártolnak és javallanak, melyek nyíltan vallott céljuk elérésére az utat egyengetik.

De talán Bécsben is érteneek kicsit a diplomatiához. Hiszik-e Ugronék, hogy annyira elhagyta józan eszük, miszerint kényszerítés nélkül elfogadjanak bárminő javaslatot, melynek nyíltan kimondott végcélja: a független Magyarország.

A personal-uniót pengetik, még pedig a pragmatica-sanctio alapján. Hát bizony az se mondja ezt ki oly tisztán és szabatosan, mint ők hiszik. Az az együttes és elválaszthatlan birtoklás, ha nem több mint personal-unió, legalább is annyi, ami okszerűen tovább vezet; de tovább is vezetett, elannyira, hogy még 1848-ban is el lett ismervé némely ügyek közös elintézésének szüksége. Azután az a pragmatica-sanctio kimondja egyúttal a kölcsönös védelemre szövetkezést. És ennek szüksége most nagyobb mint valaha, sőt Európa mai nemzetközi politikájának elvitázhatlan követelménye. Gondolja-e Ugron, hogy a hadi technikának óriási fokozottsága mellett, midőn még az antonóm-független államokból alakult német-császárság is egységes szervezetbe foglalja a külön hadseregeket, Magyarország képes lenne megfelelni a védelem közös kötelezettségének egy mereven oda állított külön hadsereggel, egy, a védelem egységes actióját bénító külön hadügyvel.

Jó lenne, ha Ugron megmagyarázná azt is, miként képzei szervezendőnek a külön külügyi képviseletet. Megmondaná, miként járjon el a mi külügyi képviseletünk Ausztriának hasonlóan külön és egyenjogi közegeivel szemben, ha nézeteik egymástól eltérnének. Miként képzei a helyzetet, ha a két külügyi képviselet egymással ellentétes külpolitikával szerepelne a világ diplomatiájában. Gondolja-e, hogy akár csak a personal-unió alapján szövetkezett két állam érdeke megengedheti a külön, vagy esetleg éppen ellentétes külügyi politikát. Nem gondolta-e meg, mily válságokat idézhetne fel, ha a külügyek vezetése két egymástól független testületre bízván, a gyakran sürgősen szükséges megállapodás halogatást szenvedne, — nem is szólva a veszélyről, melybe a netaláni összeütközés mindkét államot sodorhatná.

A független pénzügyet, ha ez miatt önálló bankot, önálló pénzürendszert ért, valahogy csak meg lehetne valósítani. De ez alig volna egyéb alakiságnál, melynek még rendes körülmények között is csak szorosan vett autonóm-keretben volna értéke és hatása. Nemzetközi helyzetünk követelménye az a temérdek viszony, mely kereskedelmünket, forgalmunkat, iparunkat, minden üzletünket Ausztria hasonlított intézményeivel egybefűzi: a pénzügyi közösségnek egy bizonyos fokát nélkülözhetlenné teszik.

Az önálló vámterület szintén nem tartozik a lehetetlenségek közé. Jogunk hozzá kétségbe nem vonható. Nagy kérdés azonban: nyernénk-e vele. Vannak sokan, akik az ellenzéköt hiszik. De hát gondolja Ugron, hogy ezt oly könnyen, rázkódtatás nélkül lehet megvalósítani. Gondolja, hogy az a personalunios osztrák császár szembeszállhatna tartományai élet érdekével és a magyar királyt pártolná egy ilyen Ausztriát tönkre silányító politikában. Nem tudja, mily hatalmas az önérdék, kivált midőn önfenntartás is egyúttal. Próbálna csak meg, tapasztalni fogná, hogy nem az osztrák császárt,

hanem Ausztriának összes népét zúdítaná reánk, melyek a késig küzdenének, — mert éhen halni nem akarnak, nem akarnak.

De különben is a három és fél századot meghaladott együttlét anyai közös érdeket, annyi közös viszonyi teremtett hogy azoknak egyoldalú, csupán az egyik vagy másik állam érdekeire ügyelő megoldása teljesen lehetetlen. Nem az 1867, hanem a tényleges meg nem másítható helyzet kényszerítése teremtette meg azt az állapotot, hogy politikai és közjogi kérdésekben a teljes paritás; közgazdasági kérdésekben pedig a méltányosság az élni és élni engedés, a megoldásnak egyedül lehetséges alakja. Az a politikai törekvés, mely ezt számba nem veszi, a lehetetlenségek politikája.

Az a politikus, aki ezt meg nem érti, minden lehet, csak gyakorlati politikus nem.

Jól, okosan cselekedett a nemzet, midőn beleilleszkedett a világesemények által teremtett, másíthatlan helyzetbe és megalkotta az 1867-et. Ha meg nem valósult minden, a mit az a nemzet számára biztosított, magának a nemzetnek a hibája. Nagy része van ebben éppen a közjogi ellenzéknek is, mely elérhetetlen célokat hajhászva, elfecsérelte a benne létező becses erőket; még ha elfogadja, az egyedül lehetséges alapot, valószínűleg megátólhatta volna a visszafejlődést és nem jutottunk volna oda, hogy most voltaképen sem az 1848, sem az 1867, hanem az 1847-es politikai irány készül érvényre jutni.

Aligha csalódom, hogy Ugron és követői ezt be is látják, — de kimondották a csattanós jelszót: nem bírnak elegendő bátorsággal, hogy tévedésök bevallásával, az annak alapján elnyert mandatumukat kockáztassák.

Ha tennék, bizonyosan nagy hasznot tennének a hazának. És csakis ez által lehetnének kormány képtessé. Mert azt csak be kell látniok, hogy az általuk végcélul odaállított politikát Bécsből csak fegyverrel lehetne kierőszakolni. És hogy ott bizony nem fognak különbséget tenni Irányiék és Ugronék között, csakis azért, mert am azok átmenet nélkül, rögtön, emezek pedig kerülő úton akarják elérni azt, a mi Ausztriát megoldná, mi a két államnak, nemzetközileg szükségessé vált nagyhatalmi állását megsemmisítené.

A harmadik program a mai nemzeti párt programja. Ők az 1867 alapján állanak, de oly általánosságban állítják oda, főleg a paritás és dualizmus követelte államisági és nemzeti követeléseket, melyek mögött rejtőzhetik sok, de éppen álhatalos határozatlansága végett, arra lehet következtetni, hogy nem kíván eleget, sőt talán hajlandó többet engedni, kevesebbet is elfogadni, mint a mennyit 1867 megadott; a mennyit államiságunk biztonsága követel.

A három program közül tehát kettő többet követel, mind amennyi elérhető; a harmadik homályos és ezért valószínűleg nem kíván eleget.

Ily programok aligha fognak hódítani. Semmi esetre sem fogják megdönteni azt a pártot, mely jelenleg a politikai helyzetnek mindenható ura. Pedig ez a párt feltétlen szolgáltságával a parlamentarismust teljesen tönkre tette, elannyira, hogy e pártot most már csak az aulikus cím illeti meg.

Határozottan merem állítani, hogy a fusió tette ilyené. Tisza és követői hazudtak, midőn kijelentették, hogy politikai elveiknek fentartásával csakis az állam zilált pénzügyei rendezése céljából szövetkeznek az akkori Deák-párttal. Azonban már az első pillanatban áttértek arra a politikai irányra, melyet annyi évekig leghevesebben kárhoztattak és nagyhamar tulítottak a legmere-

vebb hagyományos aulikusokon, azok gentry-majmolóin és most ők képezik zömét a párt-érdeket, hivatalt hajhászó nagy többségének.

Igy jutottunk azután a lejtőn odáig, honnan csak alább és alább lehet sülyedni. És ma már ott vagyunk, hogy államiságunk nem egyéb czifra, drágán megvásárlott czímnél. És midőn ez irányban felmerülnek a felszólalások, a kormány és pártja nagy garral rámutat a deficit megszüntetésére; a nagy anyagi haladásra; a forgalom, a kereskedelem óriási fejlődésére; az állambevételek és az adóképeség emelkedésére. Pedig közelebbről tekintve, mindezek csak a pillanat sikerei, melyeknek valódi alapja nincsen. És ha a pénzügyminister nem csinál is újabb adóságot, a nemzet voltaképen ma is alaptökéjén élődik. Szemfényvesztés az egész! Ministereink valóban remekelnek, vetélkednek a pillanatnyi sikerek előteremtésében. Csak a mára gondolnak, a holnappal nem törődnek. Mert hát nézzük meg közelebbről sorra őket.

Wekerle ügyes ember, de maga a megcsontosodott finantz, a ki a fiskalitáson túl, más érzékkel nem bír. Szerencséje azonban felülmúlja még tehetségét is.

Már elődjei kijelentették, hogy újabb adóalapok teremtése és a létezők fokozása nélkül zilált pénzügyeinket rendezni lehetetlen. Ghicz megkísérelte, de nemcsak megtagadták tőle a szükséges eszközöket, sőt meg is buktatták. Most Wekerle ugyanazt a pénzügyi politikát alkalmazta, és noha még e mellett is csak Baross Gábor merész vasuti politikája segítségével bírta helyreállítani az egyensúlyt — egekig magasztalják.

Elérte tehát a várt sikert, de elérte azt is a mit nem várt, bizonyosan nem is óhajtott: elérte, hogy Magyarország ez időszert Európa legdrágább országai sorába lépett, ahol épen az új adónemek és finantzpolitika a megélhetést oly nehézre tette, hogy még a közép egisztenciáknak is gondot ad; a kis egisztenciák között csak az nem nyomorog, aki nem becsületes.

És hát tett-e valamit, akár törvénnyel, akár rendelettel, a mi a végletekig fokozott adók elviselését könnyítené. A pénzügyi igazgatást maga is rossznak mondja: mit tett ennek javítására; mit tett az adónemek oly alkalmazására és kiaknázására, hogy azoknak egyoldalúsága megszűnjék. Tett-e valamit, hogy a pénzügyi kezelés, — mely nálunk költségesebb, mint bármely országban — olcsóbbá tétessék.

Legreálisabb eredményt Baross Gábor mutat fel. Volt bátorsága, sőt merészsége életbe léptetni egy oly vasuti rendszert melyet ott sem mertek megkísérelni, hol az eszme legelőbb felmerült; és evvel többet tett a pénzügyi egyensúly helyreállítására, mint Wekerle összes törvényei és pénzműveleteivel. Páratlan, sőt állítják, néha kiméletlen erélyvel kezeli a vasuti igazgatást. De az az erély rendesen felfelé őt is elhagyja. Nagy szavakkal proklamálta a vasuti tarifák kérdésében az ország korlátlan rendelkezési jogát; de amint felülről nem helyeselték, beadta derekát. Serényen dolgozott a vaskapu megnyitására; de ha vámügyi politikája a jelenlegi marad: bizony nem nekünk, hanem Ausztria iparának egyengeti utját arra is, ami iparunk rovására. Különbén az ő közjogi felfogása csak oly rossz, mint volt Tiszáé, mint aminő Szapáryé és a többségé. Bebizonyította ezt egy lapnak az indóházban elárusítását eltöltő törvénytelen rendeletével, csakis azért, a miért az a lap kimerte mondani: hogy az erélynek nem szükség halinát felölteni, hogy erély maradjon.

Az a nagy cséplő-gép pedig szörnyen és szünet nélkül katar: de eddig alig cséplött egyebet Csáky-szalmájánál. Tele tudóval hirdette az állam fennhatóságának elvét, a felekezetek felett is hatalmasan neki tőrözködött, hogy mit — mitsem fog mindent tenni — és aztán az egész oda lyukadt ki, hogy az a polgári anyakönyvvezetés meg a polgári házasság oly nehéz nagyfontosságú dolgok, hogy bővebb tanulmányozást igényelnek. Pedig ő hiszi, hirdeti is, hogy ő mindent tud, — miként van

hát, hogy éppen azt, a mit rég kellett volna tudnia és a mit mások csakugyan régen tudnak is, ő csak ezentúl akarja megtanulni. És talán ez a nemtudás az oka, hogy a régen elkészült és nálánál nagyobb jurista által kidolgozott örökösödési törvény még mindig íróasztalán hever; hogy a büntető eljárás még most sem kész; hogy anyagi törvényeink még mindig az anque-t stadiumban vannak; hogy a peres eljárásban még mindig a régi ázsiai állapot létezik, mely mellett lehetséges a legvilágosabb pert még a végrehajtás küszöbén is évekig elhúzni. Igaz, állított fel tizenegy királyi táblát. Ezzel lehet pompázni, neki ugy is csak ez az ambíciója, mint minden „humbug“-nak. Óriási daráló tehetséget, önteltségét csak az a cinismus mulja fel, melylyel ő védi legdühösebben azt a közjogi felfogást, melyet senki élesebben nem ostromolt, a véderő vita alkalmával, mint ő.

Csákyt én a kabinet legokosabb emberének tartom. Ezért csodálom, hogy oly meggondolatlanul járt el a német nyelv tanítása és az elkeresztelésekre nézve kiadott rendeletével. Ha az eljárásra nézve hiányos volt a törvény: miért nem nyujtott be novellát; miért követte a rendelet utját, melynek még törvényességéhez is szó fér; tapintatossága pedig több mint kétséges.

Fehérváry cs. kir. és nem is császári és királyi altábornagy, de legalább ő vele mindig tisztában van az ember, ugy beszél amint érez; ajkairól nem lep meg a közjogi kérdések fekete-sárga felfogása. Nem meglepő az önálló vélemény elfojtása a honvédségben.

A kormány feje Szapáry gőgös arisztokrata, ki igen korlátolt tehetséget, de annál nagyobb makaességet vitt a kabinetbe. Mikor a közigazgatási törvényjavaslatot benyujtotta, saját pártjának számos tekintélyes tagja, az ellenzék és velők én is szorgalmaztuk, hogy ezen nagy fontosságú, valóságos alkotmányt módosító törvényjavaslat halasztassék a jövő országgyűlésére, hogy legyen alkalma a nemzetnek felette választás utján nyilatkozni. Olvánt kívántunk tehát, a mit minden embernek, akinek az alkotmányosságról legkisebb fogalma van, helyesnek, méltányosnak kell tartani. Szapáryban azonban az alkotmányosság érzéke ugy látszik nem létezik; megtagadta makaesul és lett belőle agyonbeszélés, ebből pedig az a kétszakaszos csonka törvény. De még ez csak semmi ahoz a perfid eljáráshoz képest, mit az őszi ülészakban követett és az országgyűlésnek eloszlatásával tetézt be. Beterjesztette a curiai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot és evvel jogos reményeket keltett a felett, hogy a jövő választásoknál netalán előfordulható élesek, már ezen törvény alapján lesznek elbírálatók és a választások tisztasága evvel is nyer valamit. Nyomban reá öthavi indemnitit kért, a kereskedési szerződések letárgyalása után pedig feloszlatta az országgyűlését. Már magában legalább is kérdéses, hogy a költségvetés megszavazása előtt lehet-e törvényes a feloszlatás; de az kétségtelen, hogy az általa felhozott indok, — amint már máskor is mondtam, — épp oly gyarló mint cinikus, e mellett a legszemérmertlenebb szöszegés. Ismételve megígérte, hogy a curiai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot még ezen országgyűlésén meg fogja alkotni. És most e nélkül megy a választások elé; de megy vértelve avval a roppant hatalommal, melylyel a kormánynak eddig is nagy erejét, minden újabb törvény avval is fokozta, hogy százezrek sorsát kezébe adta; de megy avval a befolyással is, melyet a függőben maradt közigazgatási törvény javaslat mintegy tízezer tényleges tisztviselőre gyakorol, de gyakorol közvetve azoknak meg sem számlálható tartozandóira, nem is említve a temérdek várományost. Ha most ehhez hozzáteszszük a honosítási kérdésben elfoglalt állását; a közjogi kérdések absolutikus felfogását; az Uzsélácz és hasonló ügyekben követett eljárását, előttünk áll a hatalmat hajhászó, szabadságot alkotmányosságot semmibe vevő aulikus minister.

És aki csak egy pillantást akar figyelemmel vetni a bársonyszékekre, elfogja ismerni, hogy igazam volt, midőn multkor azt állítottam, hogy ettől az arisztokratikus gögtől és parvenü elkapottságtól, duzzadó kabinnétől minden várható. Alatta éled fel újra a Bach-korszak magyar kiadásban. Ebből azután csak egy lépés a Reichrathoz és nem lehetetlen, hogy Cseh, Morva és Granicsár vidék fogja boldogítani az ujonnan szervezendő megyéket és városokat, alispánokkal, polgármesterekkel, rendőrkapitányokkal stb.

Ily emberek kezeiben, ily körülmények között a választás eredménye kétséges nem lehet. Oly szellemű többség fog hát ismét alakulni, hasonló politikával vagy inkább semmi politikával, — mint az eddigi; mert az a párt még sem érdemli meg a komoly politikai párt czímet, mely a párthatalmat nem eszközül, hanem czélul tűzi maga elé, mely eleve alárendeli egyéniségét; véleményét a pártfegyelemnek; melynek programja: minden kormányt feltétlenül vakon követni. És ez már magában is elég nagy baj, aggasztóvá még is csak az teszi, hogy ebben magának a nemzetnek politikai elsatnyulása tükröződik vissza. Azt a kevés közszellemet, melyet Tisza Kálmán tizenöt éves corumpáló gazdalkodása még ki nem irtott, legalább is hallgatásra kényszeríti az existenciák feltételeinek oly kizárólagos monopoliuma, minőt annyi törvény a kormány kezébe juttatott és juttatni készül. Egyrésztől kenyérkérdés, másrésztől egyéni és provinciális érdekek hajhászása, a nagy közönség mai politikájának signaturája. És ez a szellem sehoh sem virit jobban, mint a városokban. Sajnálattal teszem, de ki kell mondanom: hogy e tekintetben Pécs városát sem sorozhatom a kivételek közé. Még 1887-ben elfogadta az én programmat: a teljes 1867-et; a teljes paritást a közjogi kérdésekben, mely nem ismer Ausztria-Magyarmonarchiát, hanem igenis Ausztria és Magyar monarahiát; mely kimondja, hogy a közös hadseregnek kiegészítő része a magyar hadsereg és evvel kimondja, azt is, hogy annak mind szervezetében, mind vezényletében, mind szellemében magyarnak kell lennie, mert egy nemzeti hadsereg, nemcsak az államiság nélkülözhetlen feltétele, de nálunk még a nemzeti tömörülésnek is legsürgősebb követelménye, mely megkívánja, hogy az anyagi kérdésekben a kölcsönös méltányosság lépjen helyébe, az iparunkra, kereskedelmünkre eddig oly hátrányos engedékenységnek. És e programot 1887-ben Pécs városa nemcsak egyhangú választással, de általános elfogadással sanctionálta. Ez volt tehát akkor Pécs városa polgárainak igazán szabadelvű programja. Ma azonban ezt a programot elejtette és oly irányban készül választását megejteni, mely avval egyáltalán meg nem egyeztethető. De én állhatatosan megmaradtam azon program mellett. Ennek az alapján teljesíttem a reám ruházott képviselői kötelességet hiven és lelkiismeretesen. Állásomon voltam folytonosan mindaddig, mig az aggkortól elválaszthatatlan gyarlóságok ebben meg nem akadályoztak. Most azonban beléptem 80-ik évemben. Hatvan év előtt léptem a közpályára. Hanyatlík testi-lelki erőm, nyugalomra vágyom.

Magyarok hát nyugodni, de magammal viszem a teljesített kötelességérzete mellett a hála és szeretet kiolthatatlan érzelmeit Pécs városa polgárai irányában, kik megbecsülhetetlen bizalmukkal és becsülésként, ragaszkodásuknak, jóindulatuknak és kegyességüknek annyi bizonyítékaival elhalmoztak.

Fogadják hát újra és újra legmelegebb hálámat. Legyenek meggyőződve, hogy utolsó percemig élni fog bennem annak a kedves köteléknek emléke, mely annyi évekig, oly szorosan fűzte lelkemet és keblemet Pécs városa szeretett polgárságához.

— Legyen Istennek ezer és ezer áldása Önökön!

Perczel Miklós.

vebb hagyományos aulikusokon, azok gentry-majmolón és most ők képezik zömét a párt-érdeket, hivatalt hajhászó nagy többségének.

Igy jutottunk azután a lejtőn odáig, honnan csak alább és alább lehet sülyedni. És ma már ott vagyunk, hogy államiségünk nem egyéb czifra, drágán megvásárlott czímnél. És midőn ez irányban felmerülnek a felszólalások, a kormány és pártja nagy garral rámutat a deficit megszüntetésére; a nagy anyagi haladásra; a forgalom, a kereskedelem óriási fejlődésére; az állambevétel és az adóképeség emelkedésére. Pedig közelebbről tekintve, mindezek csak a pillanat sikerei, melyeknek valódi alapja nincsen. És ha a pénzügyminister nem csinál is újabb adóságot, a nemzet voltaképen ma is alaptökjén élődik. Szemfényvesztés az egész! Ministereink valóban remekelnek, vetélkednek a pillanatnyi sikerek előteremtésében. Csak a mára gondolnak, a holnappal nem törődnek. Mert hát nézzük meg közelebbről sorra őket.

Wekerle ügyes ember, de maga a megcsontosodott finantz, a ki a fiskalitáson túl, más érzékkel nem bír. Szerencséje azonban felülmúlja még tehetségét is.

Már elődjei kijelentették, hogy újabb adóalapok teremtése és a létezők fokozása nélkül zilált pénzügyeinket rendezni lehetetlen. Ghiczgy megkísérelte, de nemcsak megtagadták tőle a szükséges eszközöket, sőt meg is buktatták. Most Wekerle ugyanazt a pénzügyi politikát alkalmazta, és noha még e mellett is csak Baross Gábor merész vasuti politikája segélyével bírta helyreállítani az egyensúlyt — egekig magasztalják.

Elérte tehát a várt sikert, de elérte azt is a mit nem várt, bizonyosan nem is óhajtott; elérte, hogy Magyarország ez időszerint Európa legdrágább országai sorába lépett, ahol épen az új adónemek és finantzpolitika a megélhetést oly nehézre tette, hogy még a közép egzsistentiáknak is gondot ad; a kis egzsistentiák között csak az nem nyomorog, aki nem becsületes.

És hát tett-e valamit, akár törvénnyel, akár rendelettel, a mi a végletekig fokozott adók elviselését könnyítené. A pénzügyi igazgatást maga is rossznak mondja: mit tett ennek javítására; mit tett az adónemek oly alkalmazására és kiaknázására, hogy azoknak egyoldalúsága megszűnjék. Tett-e valamit, hogy a pénzügyi kezelés, — mely nálunk költségesebb, mint bármely országban — olcsóbbá tétessék.

Legreálisabb eredményt Baross Gábor mutat fel. Volt bátorsága, sőt merészsége életbe léptetni egy oly vasuti rendszert melyet ott sem mertek megkísérelni, hol az eszme legelőbb felmerült; és evvel többet tett a pénzügyi egyensúly helyreállítására, mint Wekerle összes törvényei és pénzműveleteivel. Páratlan, sőt állítják, néha kiméletlen erélyvel kezeli a vasuti igazgatást. De az az erély rendesen felfelé őt is elhagyja. Nagy szavakkal proklamálta a vasuti tarifák kérdésében az ország korlátlan rendelkezési jogát; de amint felülről nem helyeselték, beadta derekát. Serényen dolgoztat a vaskapu megnyitásán; de ha vámügyi politikája a jelenlegi marad: bizony nem nekünk, hanem Ausztria iparának egyengeti utját arra is, ami iparunk rovására. Különben az ő közjogi felfogása csak oly rossz, mint volt Tiszáé, mint aminő Szapáryé és a többségé. Bebizonyította ezt egy lapnak az indóházban elárusítását eltöltő törvénytelen rendeletével, csakis azért, a miért az a lap kimerte mondani: hogy az erélynek nem szükség halinát felölteni, hogy erély maradjon.

Az a nagy cséplő-gép pedig szörnyen és szünet nélkül katat; de eddig alig cséplelt egyebet Csáky-szalmájánál. Tele tudóval hirdette az állam fennhatóságának elvét, a felekezetek felett is hatalmasan neki türozködött, hogy mit — mitsem fog mindent tenni — és aztán az egész oda lyukadt ki, hogy az a polgári anyakönyvvezetés meg a polgári házasság oly nehéz nagyfontosságú dolgok, hogy bővebb tanulmányozást igényelnek. Pedig ő hiszi, hirdeti is, hogy ő mindent tud, — miként van

hát, hogy éppen azt, a mit rég kellett volna tudnia és a mit mások csakugyan régen tudnak is, ő csak ezentúl akarja megtanulni. És talán ez a nemtudás az oka, hogy a régen elkészült és nálánál nagyobb jurista által kidolgozott örökösödési törvény még mindig íróasztalán hever; hogy a büntető eljárás még most sem kész; hogy anyagi törvényeink még mindig az anque-t stadiumában vannak; hogy a peres eljárásban még mindig a régi ázsiai állapot létezik, mely mellett lehetséges a legvilágosabb pert még a végrehajtás küszöbén is évekig elhúzni. Igaz, állított fel tizenegy királyi táblát. Ezzel lehet pompázni, neki ugy is csak ez az ambíciója, mint minden „humbug“-nak. Óriási daráló tehetséget, önteltségét csak az a cinismus mulja fel, melylyel ő védi legdühösebben azt a közjogi felfogást, melyet senki élesebben nem ostromolt, a véderő vita alkalmával, mint ő.

Csákyt én a kabinet legokosabb emberének tartom. Ezért csodálom, hogy oly meggondolatlanul járt el a német nyelv tanítása és az elkeresztelésekre nézve kiadott rendeletével. Ha az eljárásra nézve hiányos volt a törvény: miért nem nyújtott be novellát; miért követte a rendelet utját, melynek még törvényességéhez is szó fér; tapintatossága pedig több mint kétséges.

Fehérváry cs. kir. és nem is császári és királyi altábornagy, de legalább ő vele mindig tisztában van az ember, ugy beszél amint érez; ajkairól nem lep meg a közjogi kérdések fekete-sárga felfogása. Nem meglepő az önálló vélemény elfojtása a honvédségben.

A kormány feje Szapáry gögös arisztokrata, ki igen korlátolt tehetséget, de annál nagyobb makacsságot vitt a kabinetbe. Mikor a közigazgatási törvényjavaslatot benyújtotta, saját pártjának számos tekintélyes tagja, az ellenzék és velők én is szorgalmaztuk, hogy ezen nagy fontosságú, valóságos alkotmányt módosító törvényjavaslat halasztassék a jövő országgyűlésére, hogy legyen alkalma a nemzetnek felette választás utján nyilatkozni. Olyant kívántunk tehát, a mit minden embernek, akinek az alkotmányosságról legkisebb fogalma van, helyesnek, méltányosnak kell tartani. Szapáryban azonban az alkotmányosság érzeke ugy látszik nem létezik; megtagadta makacsul és lett belőle agyonbeszélés, ebből pedig az a kétszakaszos csonka törvény. De még ez csak semmi ahoz a perfid eljáráshoz képest, mit az őszi ülészekben követett és az országgyűlésnek eloszlatásával tetézt be. Beterjesztette a curiai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot és evvel jogos reményeket keltett a felett, hogy a jövő választásoknál netalán előfordulható élések, már ezen törvény alapján lesznek elbíráthatók és a választások tisztasága evvel is nyer valamit. Nyomban reá öthavi indemnitit kért, a kereskedési szerződések letárgyalása után pedig feloszlatta az országgyűlést. Már magában legalább is kérdéses, hogy a költségvetés megszavazása előtt lehet-e törvényes a feloszlatás; de az kétségtelen, hogy az általa felhozott indok. — amint már máskor is mondtam, — épp oly gyalró mint cinikus, e mellett a legszemérmertlenebb szőszegés. Ismételve megígérte, hogy a curiai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot még ezen országgyűlésén meg fogja alkotni. És most e nélkül megy a választások elé; de megy vértelve avval a roppant hatalommal, melylyel a kormánynak eddig is nagy erejét, minden újabb törvény avval is fokozta, hogy százazrek sorsát kezébe adta; de megy avval a befolyással is, melyet a függőben maradt közigazgatási törvény javaslat mintegy tízezer tényleges tisztviselőre gyakorol, de gyakorol közvetve azoknak meg sem számlálható tartozandóira, nem is említve a temérdek várományost. Ha most ehhez hozzáteszszük a honosítási kérdésben elfoglalt állását; a közjogi kérdések abszolutistikus felfogását; az Uzelácz és hasonló ügyekben követett eljárását, előttünk áll a hatalmat hajhászó, szabadságot alkotmányosságot semmibe vevő aulikus minister.

És aki csak egy pillantást akar figyelemmel vetni a bársonyszékekre, elfogja ismerni, hogy igazam volt, midőn multkor azt állítottam, hogy ettől az arisztokratikus gögtől és parvenü elkapottságtól, duzzadó kabinnettől minden várható. Alatta éled fel újra a Bach-korszak magyar kiadásban. Ebből azután csak egy lépés a Reichrathoz és nem lehetetlen, hogy Cseh, Morva és Granicsár vidék fogja boldogítani az ujonnan szervezendő megyéket és városokat, alispánokkal, polgármesterekkel, rendőrkapitányokkal stb.

Ily emberek kezeiben, ily körülmények között a választás eredménye kétséges nem lehet. Oly szellemű többség fog hát ismét alakulni, hasonló politikával vagy inkább semmi politikával. — mint az eddigi; mert az a párt még sem érdemi meg a komoly politikai párt czímet, mely a párthatalmat nem eszközül, hanem czélul tűzi maga elé, mely eleve alárendeli egyéniségét; véleményét a pártfegyelemnek; melynek programja: minden kormányt feltétlenül vakon követni. És ez már magában is elég nagy baj, aggasztóvá még is csak az teszi, hogy ebben magának a nemzetnek politikai elsatnyulása tükröződik vissza. Azt a kevés közszellemet, melyet Tisza Kálmán tizenöt éves corumpáló gazdalkodása még ki nem irtott, legalább is hallgatásra kényszeríti az existentiák feltételeinek oly kizárólagos monopoliuma, minőt annyi törvény a kormány kezébe juttatott és juttatni készül. Egyrésztől kenyérkérdés, másrésztől egyéni és provinciális érdekek hajhászása, a nagy közönség mai politikájának signaturája. És ez a szellem sehol sem virít jobban, mint a városokban. Sajnálattal teszem, de ki kell mondanom: hogy e tekintetben Pécs városát sem sorozhatom a kivételek közé. Még 1887-ben elfogadta az én programmat: a teljes 1867-et; a teljes paritást a közjogi kérdésekben, mely nem ismer Ausztria-Magyarmonarchiát, hanem igenis Ausztria és Magyar monarahiát; mely kimondja, hogy a közös hadseregnek kiegészítő része a magyar hadsereg és evvel kimondja, azt is, hogy annak mind szervezetében, mind vezényletében, mind szellemében magyarnak kelletik lennie, mert egy nemzeti hadsereg, nemcsak az állami-ság nélkülözhetlen feltétele, de nálunk még a nemzeti tömörülésnek is legsürgősebb követelménye, mely megkívánja, hogy az anyagi kérdésekben a kölcsönös méltányosság lépjen helyébe, az iparunkra, kereskedelmünkre eddig oly hátrányos engedékenységnek. És e programot 1887-ben Pécs városa nemcsak egyhangú választással, de általános elfogadással sanctionálta. Ez volt tehát akkor Pécs városa polgárainak igazán szabadelvű programja. Ma azonban ezt a programot elejtette és oly irányban készül választását megejteni, mely avval egyáltalán meg nem egyeztethető. De én állhatatosan megmaradtam azon program mellett. Ennek az alapján teljesíttem a reám ruházott képviselői kötelességet hiven és lelkiismeretesen. Állásomon voltam folytonosan mindaddig, míg az aggkortól elválaszthatatlan gyarlóságok ebben meg nem akadályoztak. Most azonban beléptem 80-ik évemben. Hatvan év előtt léptem a közpályára. Hanyatlík testi-lelki erőm, nyugalomra vágyom.

Megek hát nyugodni, de magammal viszem a teljesített kötelességérzete mellett a hála és szeretet kiolthatatlan érzelmeit Pécs városa polgárai irányában, kik megbecsülhetetlen bizalmukkal és becsülésüknek, ragaszkodásuknak, jóindulatuknak és kegyességüknek annyi bizonyítékaival elhalmoztak.

Fogadják hát újra és újra legmelegebb hálám. Legyenek meggyőződve, hogy utolsó percemig élni fog bennem annak a kedves köteléknek emléke, mely annyi évekig, oly szorosán fűzte lelkemet és keblemet Pécs városa szeretett polgárságához.

— Legyen Istennek ezer és ezer áldása Önökön!

Perczel Miklós.

